#343 • NOVEMBER 2026 • ÅRGÅNG 31 • PRIS: 100 KRONOR • SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

SITUATION STHLM

LARS WINNERBÄCK

”Låtskrivandet är mitt sätt att göra mig förstådd”

De besegrade:
Motståndets estetik
2026
26 aug
8 nov
Zbyněk Baladrán, Chiara Bugatti, Ali Cherri, Öyvind Fahlström, Harun Farocki, Jean-Luc Godard, Ane Hjort Guttu, Hamedine Kane, Kateryna Lysovenko, Asier Mendizabal, Peter Nestler, Daniela Ortiz, Valérie Osouf, Gunilla Palmstierna-Weiss, Christoffer Paues, Samuel Richter, Lenke Rothman, Lina Selander, Peter Weiss
Bonniers Konsthall

#343 NOVEMBER 2026

Isen i curlinghallen i Sundbyberg är filtrerad från salter och mineraler för att den ska frysa enklare och är inte så slät som man kan tro. Stenarna från Skottland behöver inte så mycket friktion. Sidan 32.

MAGNUS SANDBERG

HAMMARBY
BANDY

HAMMARBYBANDY.SE

KOMMANDE HEMMAMATCHER

DAM

LÖR **24 OKT**	14.40	MÖLNDAL BANDY
LÖR **7 NOV**	15.40	SANDVIKENS AIK
LÖR **21 NOV**	15.40	UPPSALA BOIS

HERR

LÖR **31 OKT**	14.00	ÅBY/TJUREDA IF
FRE **13 NOV**	19.00	FRILLESÅS BK
TIS **17 NOV**	19.00	IK SIRIUS
TIS **24 NOV**	18.30	VETLANDA BK

KÖP MATCHBILJETTER
SCANNA QR-KODEN
ELLER GÅ TILL:
hammarbybandy.ticketco.events/se

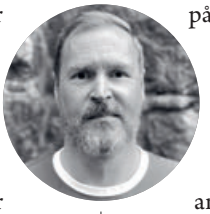
GUBBÄNGENS SKRIDSKO- OCH BANDYHALL
ZINKENSDAMMS IP

ULF STOLT, CHEFREDAKTÖR

Lars Winnerbäck, upplageökning och fler läsare

Det är 23 år sedan **Lars Winnerbäck** var på omslaget. Då som nu är detta den enda intervju han gör i samband med skivsläpp och en efterföljande turné – den gången handlade det om skivan ***Söndermarken***, nu handlar det om hans femtonde skiva ***Längtan till våren***.

Situation Sthlm följde honom under en dags repetitioner. Bandet spelade, efter låtarna småpratade de lite om detaljer i arrangemangen. När det blev kortare eller längre avbrott satte vi oss avskilt och pratade. Om musik och gitarrer och cykelturer i Provence och norska lunchtraditioner och varför han fortsätter skriva låtar.

Komikern **Josefin Sonck** har jobbat fram mycket nytt material under året, när Göta Lejon öppnar sin nya standupklubb 18 november ska mycket av det rullas ut. I **curlinghallen i Sundbyberg** är isen inte så slät som man kan tro. **Elsa Sommarström**, under artistnamnet **River**, skivdebuterar. **Debaser** fokuserar på **temakvällar** med populärkulturella fenomen, **Stock Home Video** har tagit videobutiken tillbaka och **Klas Bas** ger ut andra skivan, ***Aktiebolaget Klas Bas***.

Kvinnorna som anklagades för häxeri och avrättades vid **Katarinaprocesserna** 1676 hedras med en minnessten på Katarina kyrkogård, flaskskepp riggar man upp i tomglas på Skeppsholmen och forskare vid Stockholms universitet har tagit fram ett **teckenspråkslexikon** med 20 000 filmade tecken.

Avhandlingen **Narkotikapolisen** visar att Sverige är unikt – inget annat land har så många anmälda narkotikabrott som Sverige, sett till folkmängd. Men det polisarbetet gör inte den nytta det var tänkt.

I år ökar Situation Sthlm upplagan med 19,4 procent till 14 800 exemplar per månad. Och ökar vi antalet läsare till 100 000 personer.

Som vi alltid brukar säga – vi har er läsare med oss. Tack för det.

FAKTA HEMLÖSHET

27 383 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor i långsiktiga bostadslösningar via Socialtjänsten och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

6 605

hemlösa personer vistas i Stockholm enligt den senaste mätningen och av dessa lever 1 261 i akut hemlöshet.

Mätningen gjordes under en vecka i april 2023 och enligt Socialstyrelsen ska antalet ses som ett absolut minimum.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningssäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skrivarverkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Över 90 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positivt förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

Omslag:
Johan Bergmark

INSTAGRAM **@situationsthlm**
FACEBOOK **Situation Sthlm**
TIKTOK **@situation.sthlm**

SITUATION STHLM **REDAKTIONEN** **Chefredaktör och ansvarig utgivare** Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-545 953 90 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se **Art Director** Johan Olsson, johan@situationsthlm.se **Fotografer och illustratörer** Johan Bergmark, Martina Holmberg, Magnus Sandberg. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Digitala medier** Rebecka Sandberg, rebecka@situationsthlm.se **Webbsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se **Räckvidd** 100 000 läsare (Orvesto konsument 2026:2). **Upplaga** 14 800 ex/mån (TS helår 2026) ISSN: 1400 - 4437 **LEDNING OCH ADMINISTRATION** **VD** Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-545 953 87 **Adress** Torkel Knutssonsgatan 37, 118 49 Stockholm **Tel** 08 -545 953 81 **Organisationsnummer** 55 66 49-1071 **Bankgiro** 5774 -9327 **SOCIAL VERKSAMHET** **Verksamhetschef, sociala verksamheten** Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-545 953 88 **Samordnare** Ingmari Olofsson, ingmari@situationsthlm.se, 08-545 953 81, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-545 953 81 **Telefonnummer distribution** 08-545 953 81 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8.30 –15.30, lördagar 09.00-13.00. **Organisationsnummer** 80 2411-14 97 **Bankgiro** 5357- 3259 **Gåvokonto Bg** 431-2252 **ANNONSERING** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-545 953 94, Axel Schéle, axel.schele@mediakraft.se, 070-727 41 09 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 990 kronor, www.situationsthlm.se/prenumerera **Tryck** Stibo Complete 2024 **Miljö** Plasten runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

SVANENMÄRKT
Trycksak
3041 0189

MIN PLATS

En tidningssäljare berättar om sin favoritplats i stan

”Jag vill gärna gifta mig”

I Sickla köpkvarter känner alla Murat Kulbay. Hit kommer han nästan varje dag, även när han inte ska sälja Situation Sthlm.

Jag känner fler här än där jag bor. Sicklas folk är jättesnälla mot mig. Jag har sålt Situation Sthlm här i över sex år. Alla butiker känner mig. Jag har också massor med kompisar. Nästan varje dag dricker vi kaffe och pratar. Det dyker alltid upp nån, hundra procent.

Förr jobbade jag i många år men blev sjukskriven. Till slut kände jag att jag måste göra nånting. Nu dricker jag inte som förut, jag har lägenhet och slutat med cigaretter. Men jag har kol och behöver syrgas.

Innan tidningen, jag ska vara ärlig, då hade jag inte en enda krona i fickan. Det har jag nu. Och jag fick skuldsanering för två år sen. Tack och lov får jag ingen post om skulder längre. Jag har ett nytt ansvar. Till mig själv.

På ICA Kvantum brukar jag hjälpa till med korgar, vagnar och skanner och hjälpa äldre med varor till bilen. Jag räknas som personal och chefen ger mig presenter varje jul och påsk. Det är som min familj till och med.

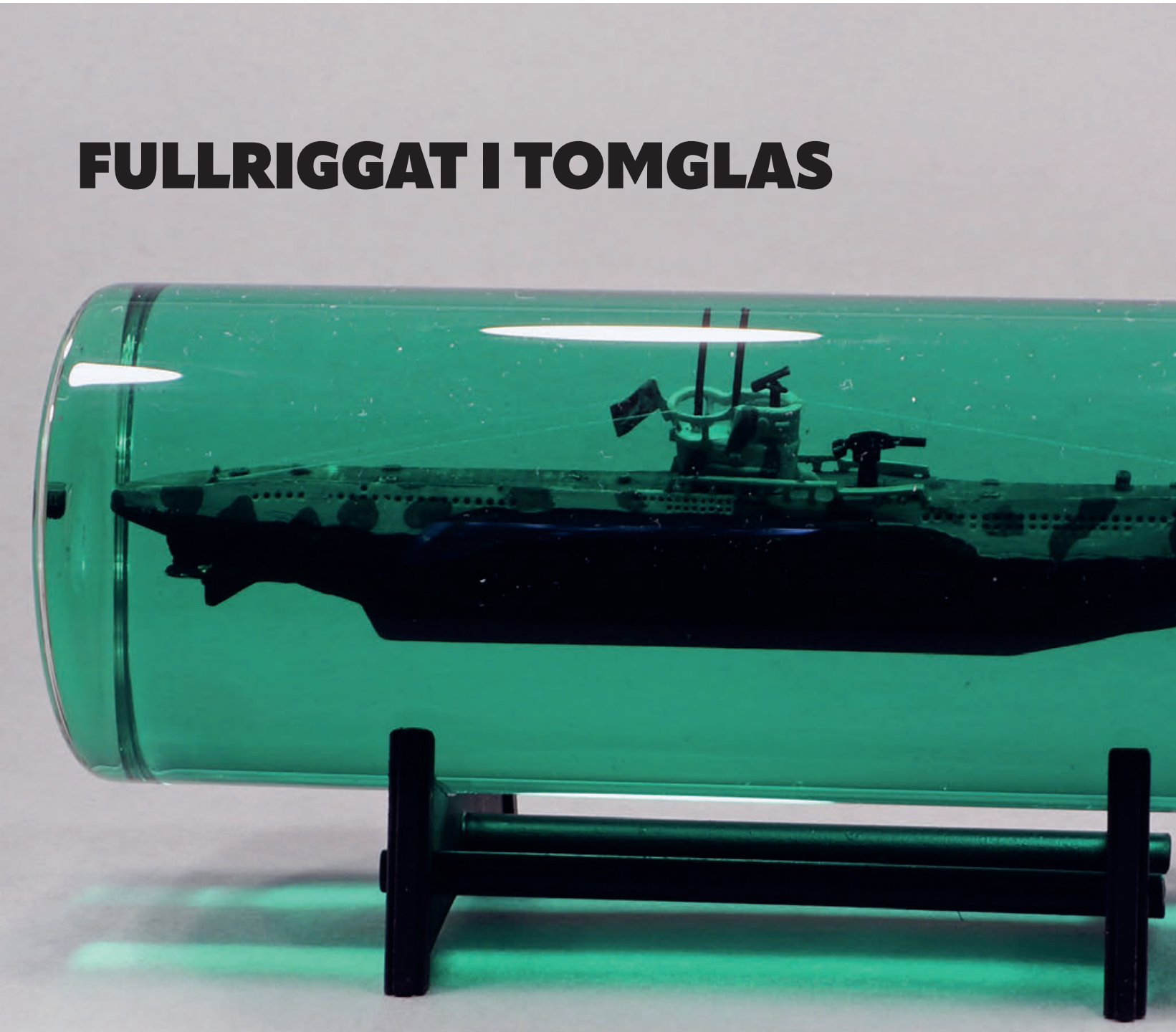
Jag kommer till Sickla även om jag inte ska sälja tidningar, för stannar jag hemma mår jag dåligt.

Kan man annonsera om att jag gärna vill gifta mig? Jag vill inte vara ensam. Då kan man sitta och prata och göra saker tillsammans. Få sällskap.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

FULLRIGGAT I TOMGLAS

Varje måndag träffas föreningen Flaskskepparna och bygger skepp som sjösätts i flaskor. Allt från fullriggare till ubåtar.

MODELLBYGGE Det går att bygga skepp i vilken flaska som helst.

Nybörjarna kör i Pucko-flaskor med en öppning på 27 millimeter. Annars funkar både Gordons Gin, Jack Daniels och ättiksflaskor bra, de har en öppning på 22 millimeter, berättar Leif Hult, ordförande i Flaskskepparna.

Flaskskepparna har funnits i fyrtio år och träffas varje måndagskväll på Skeppsholmsgården för att bygga flaskskepp tillsammans. Briggen Tre Kronor, ubåten Nautilus, segelbåten Ericsson och världens största fullriggare Preussen med fem master är några av dem.

– Lind är bästa träslaget till skrovet och runda tandpetare fungerar bra som master. Seglen är i papp och färgas med te, kaffe, bets eller vattenfärg.

När de kör in skeppet i flaskan och drar upp är det sjösättning. I masterna sitter mässingstråd som fungerar som gångjärn så att de går att fälla. Seglen hissas inne i flaskan.

– Då gäller det att trådarna inte trasslar. Hytter, gubbar, och andra detaljer bygger man på inne i flaskan med hjälp av specialverktyg. Vattnet i botten

LEIF HULT

är fönsterkitt som vi blandar med oljefärg.

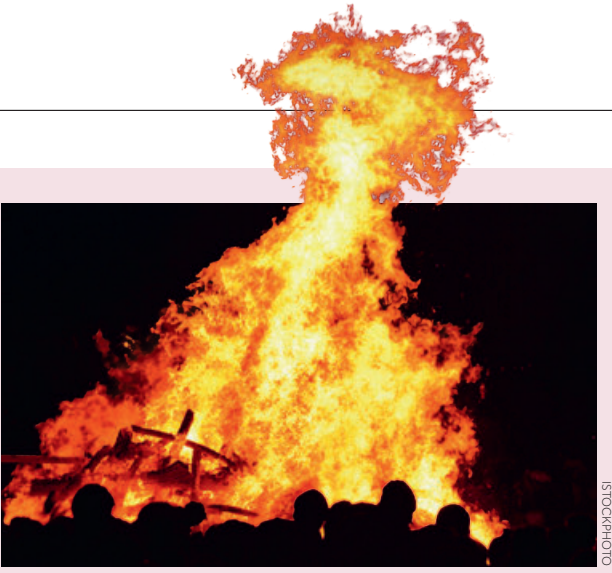
Flaskskepparna har två olika byggsatser för nybörjare.

Den ena är Kon-Tiki som är en enmastad båt med ett segel. Den andra är Sandkilen, som transporterade sand och sten till Stockholm en gång i tiden, den är riggad med fock och gaffelsegel.

Leif Hult själv har gjort ett tjugotal flaskskepp och uppskattar att det tar mellan femtio och hundra timmars arbete att bygga ett.

– Varje flaska avslutas med en valknop på halsen. Och så sätter man sina initialer och årtal på korken.

GERD ERIKSSON

ISTOCKPHOTO

Häxorna hedras med minnessten

KYRKLIGT Under häxprocesserna i Stockholm1676 avrättades åtta kvinnor mellan 26 april och 5 augusti för trolldom i det som kallas Katarinaprocesserna. En av kvinnorna – Malin Matsdotter, kallad "Rumpare-Malin" – brändes levande på bål, de övriga avrättades genom halshuggning varefter några av kropparna brändes.

Ofta var det barn som anklagade olika kvinnor för att föra dem till Blåkulla om nätterna. På Södermalm inrättades vakstugor där vuxna vaktade över barn för att skydda dem från bortförande. Men anklagelserna fortsatte.

25 oktober restes en minnessten i det sydöstra hörnet av Katarina kyrkogård över de kvinnor som föll offer i häxprocesserna.

ULF STOLT

1251

lediga jobb som inte kräver någon utbildning finns i Stockholms kommun. Förra kvartalet var 7,5 procent av ungdomarna i kommunen inskrivna som arbetslösa, omkring 3 300 personer. Betydligt fler unga män än kvinnor är arbetslösa.

"Att de åker fast kan dessutom vara ett sätt för nätverken att slippa betala för brottsuppdragen."

Maria-Medée Almroth, utredare på Brå. I en ny forskningsstudie om hur kriminella nätverk styr barn och ungas brottsuppdrag genom digitala medier.

23

procent har hyrorna höjts i Stockholmsområdet på fem år. Gränsen är nådd, anser Hyresgästföreningen. Här har hyresgäster lägre disponibel inkomst än genomsnittet i landet.

Svårare för kvinnor att bo kvar

SEPARATION Oktober kallas skilsmässomånaden. Därefter väntar en ny vardag, som för många innebär sämre ekonomi och en tuff bostadsjakt. I Stockholm försvåras den av långa bostadsköer och höga hyror.

– Vi vet att kvinnor, inte minst våldsutsatta kvinnor, är särskilt sårbara i en separation, och samhället måste göra mer för att hjälpa människor i en utsatt situation att snabbt få ett tryggt hem, säger Anna Dorrian, förbundsjurist på Hyresgästföreningen.

I rapporten ”Ett eget rum” uppger 57 procent av kvinnorna att de inte har råd att bo kvar vid en separation, jämfört med 36 procent av männen.

Efter en skilsmässa ökar skillnaderna i bostadsägande. Enligt rapporten äger då män i genomsnitt 75 procent mer än kvinnor.

MARIA HAGSTRÖM

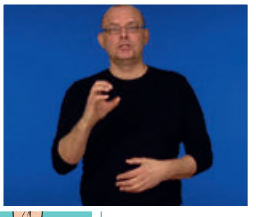

Bild från en av teckenspråkslexikonets filmsekvenser.

Sökbara språktecken

Forskare vid Stockholms universitet har tagit fram ett teckenspråkslexikon. Det innehåller över 20 000 inspelade tecken som är sökbara.

TECKNAT Varje ord i teckenspråkslexikonet visas av en person som gör tecknet i en kort filmsekvens. I skrivande stund finns det totalt 21 693 tecken i lexikonet och det går att söka i det på olika sätt, antingen genom att skriva in ett svenskt ord och se hur det tecknas.

– Men också utifrån formen, handens rörelser och handens läge om man ser ett tecken och inte vet vad det betyder. Då får man fram de tecken som stämmer överens, säger Nikolaus Riemer Kankkonen, forskningsassistent vid Institutionen för lingvistik på Stockholms universitet.

Lexikonet är indelat i över sextio ämnen i allt från juridik, mat och dryck, rymden, samhälle och möbler till Stockholms tunnelbanestationer. Aspudden tecknas med en flat hand som är vänsterriktad och nedåtvänd och förs upp tre gånger under hakan, medan stationen Fittja bokstaveras.

Finns slangord med också?

– Vi har dragit lite i handbromsen där. Eftersom det är regionala skillnader är det hur utbredd användningen av ordet är som avgör om vi tar med det.

Svenskt teckenspråkslexikon uppdateras vartefter. Både med facktecken och tecken som används ofta och saknas. Senast tillagda är 3D-kropp, driva, schabrak och arbetsvetenskap. Lexikonet går att nå både via nätet och en app i mobilen.

– Det används av studenter som pluggar svenskt teckenspråk, nyanlända som är döva, allmänhet som vill lära sig eller föräldrar till döva barn.

GERD ERIKSSON

HALLÅ DÄR

Anna Möller, överläkare på Akutmottagningen för våldtagna, som mottagit priset Årets Storasyster 2026.

Du har jobbat på mottagningen sedan starten 2005, varför är det viktigt att den finns?

– All sjukvård blir bättre när den är specialiserad. Vi har stor vana av att möta personer som utsatts för sexualiserat våld. Jag är otroligt glad och hedrad över priset, men inget hade kunnat göras utan teamet.

Era forskningsstudier bidrog till priset, särskilt den om ”frysreaktion”. Vad kom ni fram till?

– 70 procent av patienterna hamnade i en frysreaktion under våldtäkten. Det gick i linje med samtyckeslagen, som var på remiss då. Om man hamnar i paralys kan man inte säga nej. Vi gör nu en studie med män och de reagerar också ofta med paralys.

Vad är din drivkraft?

– Att fortsätta utveckla vår mottagning och försvara oss mot hot om nerdragningar. Vården är också sjukt ojämlik i landet. Varje region bör ha högspecialiserad vård, för att få rätt hjälp och rätt dokumentation, vilket kan påverka chansen till fällande dom i rätten. Sverige var tidiga med en akutmottagning, men sen har inte mycket hänt. Nu ligger vi efter.

MARIA HAGSTRÖM

Priset delas ut av föreningen Storasyster som erbjuder stöd vid sexuella övergrepp.

MITT JOBB

Om yrken och arbete i stan

LINDA ELFVING
LASTBILSCHAUFFÖR

”Jag har mikro, kyl och skafferi i lastbilen”

– Nu är jag på väg till Bromma för att lämna stålbalkar, sen ska jag till ett bygge i Huddinge och lämna gipsskivor. Med släp kan lastbilen ta sextiofyra ton, nu har jag femtio ton. Jag hittar överallt, men använder GPS för att få trafikinformation om köer och alternativa vägar. Man får inte köra med släp i centrala Stockholm.

– Lastbilen är tjugofyra meter med släp. Jag trivs bättre när det är trångt på Essingeleden än att ligga och mata mil på E:4:an. Det är truckförare som lastar och lossar. Jag pekar så att lasten kommer i rätt ordning om den ska till flera ställen.

– Lastbilen har sex speglar, två på vänster sida, två på höger, en på framrutan och så en på högersidan av hytten så att jag kan se bilarna i högerfilen.

– Jag har mikro, kyl och skafferi i lastbilen. Det är för krångligt att parkera på nåt ställe och ta lunchrast så jag har matlåda med mig varje dag. Mina två hundar är också med mig på jobbet, två chihuahuor som heter Isa och Tor.

– Snart börjar vintern, lastbilen har en inbyggd sandspridare framför drivdäcken som jag sätter på med en knapp från hytten. Jag har en stor smiley-kudde i fönsterrutan med hjärtan till ögon. Då ser kollegor på vägarna att det är jag som kommer.

TEXT **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

När Linda Elfving är ute och kör är det enklare att ha med lunch och äta den i bilen än att hitta parkering. Och hon har båda sina hundar med sig.

VAR JAKTVARVSPLAN
NÄR 09.11-09.27

EN GRÅ VAN från en plåtfirma står inbackad under ett av träden vid vändplanens rundel med bakdörrarna öppna mot en tillfällig träramp, den leder upp mot bygghissen som är monterad i byggställningen mot fasaden och står med grindarna öppna.

Det ösregnar.

En man bär de avlånga och tillbockade takplåtsbitarna en och en från vanen till bygghissen, hans kollega står längst in i ena hörnet av hissen och håller uppe plåtarna på raka armar, med stöd av hissväggen, så att de lutade plåtarna får plats innanför grinden till bygghissen.

– Det är bara sex kvar, de kommer få plats.

Takplåtarna är på väg upp till vindsvåningen som håller på att byggas.

Vid foten av byggställningen, mellan hissen och en röd container, tre spånskivor ihopsatta, på dem en av Klister-Peters stora stenciler av ett rådjur. Någon – kanske han själv? – har satt en gul krona på det. Skrivet med sprayfärg intill stencilen: ”Glöm inte att le”.

> ”Stora stenciler av ett rådjur. Någon har satt en gul krona på det. Skrivet med sprayfärg intill stencilen: ’Glöm inte att le’.”

En blå dörr i muren mellan fasaderna leder ner till garaget Hantverkaren, ett träd på var sida av den. I cykelställen framför står elva cyklar på ena sidan gången mot garagedörren, åtta på den andra. Det ligger en cykelhjälm och en rosa regnjacka i korgen på en vit elcykel, bredvid den blinkar den gröna laddlampan i en parkerad Bolt.

På en del av staketet in till en innergård en skylt: ”Privat och rökfritt område”.

EN HALVÖPPEN SVART smidesgrind mot gatan, tio trappsteg upp innanför, direkt till höger på insidan av staketet en gul scooter under en vit presenning.

Nedanför en grön Big Bag medium med förslutningen hårt knuten i staketet intill.

En lastbil med kran på flaket på tvären vid sidan av den röda containern. Stege på gatan bredvid förarhytten.

På det grågröna skåpet intill ett stuprör ”FX” skrivet med vit färg. De ser ut som om någon försökt tvätta bort det.

I en port nere på Polhemsgatan två parkeringsvakter i skydd av regnet som blickar upp mot Jaktvarsplan och en grå bil som parkerat lite slarvigt i en lastzon. De ser båda ner i sina telefoner. När den grå bilen efter en stund kör i väg tittar en av dem upp, sträcker sedan ut handen framför sig och känner efter om det fortfarande regnar.

Det gör det. De står kvar.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

ABC
Ställningar
P
Avgift
7–19
(10–17)
Taxa 3
Tisd
9–14
Boende
Ku
Polhemsgatan
13–17

JOSEFIN SONCK, KOMIKER:

”Alla komiker börjar med standup av samma orsak”

För Josefin Sonck blev scenen vägen in i en stad hon först tyckte var hemsk. Nu är hon aktuell på Stockholms nya standupklubb. Hon utforskar gärna det som är lite förbjudet.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARICA ROSENGÅRD**

JOSEFIN SONCKS HUMOR beskrivs ofta som absurd, lekfull och bitsk. Ibland också som svartsynt finsk. Själv vet hon inte om det finns någon typisk finsk humor, men hon kallar sin egen för ”ganska mörk”.

– Jag gillar när nåt är i ett gränsland mellan allvar och trams. När det är lite obekvämt. Det ska kännas på riktigt, som livet är. I det tragiska kan det finnas humor och i det mest glädjefyllda nåt berörande och äkta.

När Göta Lejon öppnar en ny standupklubb den 18 november är hon en av komikerna på scenen under premiärkvällen.

– Jag har jobbat fram mycket nytt material under det här året, så jag ska nog köra sånt. Det blir också extra pirr för mig själv då.

Hon har en livlig fantasi och kan fara långt i väg, som om en film spelas upp i hennes huvud. Det tror hon bidrar till oväntade infallsvinklar. Om hon ska hitta en röd tråd i sina skämt är det mänskligt beteende. Varför vi gör som vi gör.

Är vi människor komiska?

– Det tycker jag. De roligaste är de som själva inte är medvetna om det. Jag tycker om att lyssna på folks konversationer på kaféer, bussar och tunnelbanan. I det finns ofta humor.

JOSEFIN SONCK HAR bott i Stockholm sedan hon var 20 år, men är uppvuxen i Finland. Hon föddes i Vasa och flyttade till Åland som elvaåring.

– Det är en speciell ålder att flytta i. Att lämna sina kompisar och sin skola, när man börjat bygga upp sin identitet. Jag tror att det har påverkat mig ganska mycket. Länge tyckte jag att det var jobbigt att komma in i nya sammanhang. Att man ska passa in, bli omtyckt och accepterad.

Hur kom det sig då att du ändå valde att flytta till Sverige?

– Det kan man verkligen undra. Jag kände inte en kotte här. Men jag har samtidigt vågat fatta lite knäppa beslut, det har också funnits i mig. Dessutom längtade jag bort från Åland. Jag var deppig i tonåren, så jag ville ha en omstart.

Att valet föll på Sverige var ändå naturligt. Med svenska som modersmål såg hon större möjligheter här.

Vad var ditt första intryck av Stockholm?

– Hemskt! Jag gick på en teaterskola och mådde dåligt. Och så var det bostadsmarknaden - jag flyttade runt i olika andrahandskontrakt. Stockholm är en svår stad att komma in i.

Numera är Stockholm hemma. Vändningen kom när hon började med standup. Hon fick ett sammanhang, nya vänner och en känsla av att vara på väg någonstans.

– Jag brukar säga att alla komiker börjar med standup av samma orsak: man befinner sig i nån form av livskris. Annars kommer man inte på tanken att ställa sig på en scen framför en massa främlingar och försöka få dem att skratta. För mig var det så. Jag var 25-26 år och vilsen.

Hon visste egentligen vad hon ville göra med sitt liv: bli skådespelare. Det hade hon drömt om sedan hon som barn följde med föräldrarna till teatern de jobbade på. Men hon visste ▶▶▶

JOSEFIN SONCK

Född: 1988 i Vasa.
Gör: Komiker, skådespelare, författare. Hon har bland annat skapat humorserien #Flickstreck, skrivit filmmanus, haft roller i *Jag vill ha dig* och *Vuxna Människor*. Gav 2020 ut romanen *Jag måste sluta tänka på Patrik Lundgren*.
Aktuell: Uppträder på Göta Lejon Comedy Club 18 november och på Oslipat på Fotografiska 6 november.

ULRIKA CAMPBELL

GÖTA LEJON COMEDY CLUB

- **Stockholm får en ny standupklubb när Göta Lejon Comedy Club öppnar.**
- **Här ska etablerade komiker samlas, med en bred blandning av humorstilar.**
- **På premiären 18 november står Josefin Sonck på scenen, också Messiah Hallberg, Branne Pavlovic och Viktor Engberg. Kvällen leds av komikern Svea Sigmond.**

inte hur hon skulle ta sig dit.

– Jag hade sökt scenskolan ett gäng gånger, gått vidare, men inte kommit in.

När hon fick höra om en helgkurs i standup hoppade hon på den, trots att hon inte var ett stort standupfan.

– Jag upptäckte att det var kul och tänkte att det här kan jag utveckla och bli bra på, på egen hand. Jag behöver inte bli vald av nån jury. Och kanske att det skulle leda vidare till nåt.

Det gjorde det. År 2017 fick hon priset som ”Årets nykomling” på Svenska Standupgalan. Hon har också gjort skådespelarroller, skrivit kortfilmsmanus och skapat humorserien #Flickstreck.

Nästa år gör hon sin långfilmsdebut med den psykologiska thrillern Bloodsuckers, som hon skrivit tillsammans med Elin Grönblom. Josefin Sonck spelar huvudrollen - en utmattad mamma. Familjen åker till en stuga för att vila upp sig. Där, bland blodtörstiga myggor, kommer mamman i kontakt med någonting inom sig. Det blir början på en katastrof.

”DET FINNS INGET TRÅKIGARE ÄN ATT VARA EN GIRL NEXT DOOR-KARAKTÄR.”

– Man pratar mycket om utbrändhet som folksjukdom. Ofta är det kvinnor som drabbas och kanske framför allt kvinnor med barn. Det var fröet till den här historien.

Hon och Elin Grönblom har beskrivit filmen som ett utlopp för förbjudna fantasier.

– Vi människor tänker en massa som vi känner att vi inte får tänka. Och moderskapet är heligt på nåt sätt. Jag har inga barn själv, men jag vet att det kan vara väldigt utmanande. Det finns säkert både kvinnor och män som ibland ångrar att de har blivit föräldrar. Den känslan kan ju existera samtidigt som man älskar sina barn. Men att man kanske tänker att föräldraskapet inte var rätt för en. Det där är jättetabu.

Det som skaver lockar henne. Liksom möjligheten att spela en komplex karaktär.

– Det finns inget tråkigare än att vara en girl next door-karaktär som inte har så mycket personlighet.

Och karaktären får hellre vara ond än god.

– Att få gå långt ifrån mig själv. Det blir också köttigare och mer spännande. Det är väl det jag gillar, om vi återgår till den mörka humorn. Den bjuder in till att få leva ut och testa saker som är lite obekväma eller förbjudna. ■

Monster vid Mariatorget

MARIA HAGSTRÖM

Nyhetsredaktör och reporter

"Lillchefen ger mig uppgifter att utföra"

MÄNNISKOR STRÖMMAR UT från Mariatorgets tunnelbana. Med takeaway-kaffe i händerna och poddar i lurarna skyndar de vidare. Som om det inte står en två meter hög drake utanför konditoriet.

De ser inte att det fortfarande lever vilda monster i Stockholm. Vid fontänen svävar ett spöke som livnär sig på folks avundsjuka och illvilja. Utanför Rival står en 120 kilo tung varelse med snabel och horn som, om den blir uppretad, kan rulla ihop sig och attackera.

En osynlig fauna. Men jag ser.

Jag vinklar telefonen så att ingen kan se skärmen. Sänker volymen så ingen ska höra den dramatiska musiken. Kastar en Great Ball. Great throw! Det är bra, men vi är kvar på nivå 34. Seths mamma Stina är på 35. Och de fångade en Mewtwo innan vi gjorde det. Jag gillar inte att ligga efter.

Men jag är sen på bollen. Tio år efter hypen. Då såg jag genom kontorsfönstren hur folk samlades i ett gathörn på Timmermansgatan. Gång på gång. De stod i en klunga, fånstirrade på sina telefoner och väntade. Jag skrattade åt dem. Seriöst liksom, vuxna människor.

Många kanske tror att jakten inte längre pågår. Men jag har ett uppdrag. Ett oavlönat extrajobb. Lillchefen ger mig uppgifter att utföra under min vanliga arbetsdag. "Försök fånga en sällsynt pokémon åt mig", säger sexåringen. Jag dubbelarbetar. Som om jag inte redan gjorde det.

Han har utsett mig till sin assistent. Han säger att jag är den bästa han har. Och jag vill gärna bli befordrad, från assistent till åtminstone mellanchef.

På Google Maps kollar jag vägen till adressen där jag ska göra en intervju om svensk narkotikapolitik. Jag lägger telefonen i fickan och börjar gå, men jag vet att jag har en följeslagare. Den är grön och har taggar och snurrar intill mig på Sankt Paulsgatan.

Snart plockar jag upp mobilen igen. En helt annan karta lägger sig ovanpå den stad jag känner. Platser får nya betydelser. Jag går inte längre alltid från A till B. Jag upptäcker minnesplaketter och skulpturer. Monstren visar mig dem. Ett gathörn är inte bara ett gathörn när det kan finnas en Snorlax där.

Jag vet hur det ser ut. Ännu en person som stirrar ner i sin telefon. Men jag försöker inte stänga ute staden, jag har telefonen framme för att hitta den. Eller så är det just det man säger när man fortfarande ligger på nivå 34.

Ett gult gym tornar upp sig över Mosebacke. Lockar på mig. Jag kollar klockan. Om jag skyndar mig har jag tid för en omväg innan intervjun. Några digitala mynt till lillchefen innan jag tjänar riktiga pengar.

Det finns andra. Vuxna som ser staden som en spelplan. Kanske kvinnan med matkassar som plötsligt stannar på trottoaren. Eller mannen som dröjer sig kvar vid en staty. Och Stina som gör fångster när hennes son somnat.

Jag gör mer än lillchefen ber om. Assistenten har börjat bedriva egen verksamhet.

Det började som ett sätt att umgås, få ut sexåringen på promenader och äventyr. Men han är i skolan nu. Och det står en Pikachu två kvarter bort. ■

Nästa månad skrivs krönikan av Ulf Stolt, chefredaktör och ansvarig utgivare.

BANKERNAS DIGITAL MOMENT 22

När mitt kontokort slutade fungera i veckan handlade det inte om tekniskt strul. Min bank hade vips och helt utan förvarning fryst mitt konto. Orsaken? Giltighetstiden på min fysiska legitimation hade löpt ut och jag hade inte kunnat besvara en enkel fråga om skattehemvist, varken på ett bankkontor fysiskt eller via post till KYC på banken. För en person i hemlöshet förvandlas ett utgånget plastkort omedelbar till livsfara – ett digitalt Moment 22 som tvingar oskyldiga människor till ruinens brant.

I dagens samhälle är bankkontot inte en lyxvara, det är den digitala lungan. Utan tillgång till dina pengar kan du inte köpa en limpa bröd, hämta ut livsviktig medicin eller betala en biljett till tunnelbanan. För att förnya en legitimation hos polismyndigheten eller Skatteverket krävs en statlig ansökningsavgift på flera hundra kronor. När banken fryser dina tillgångar kan du inte betala den avgiften. Du är utlåst från dina egna pengar för att du saknar ID, och du kan inte skaffa ID för att dina pengar är låsta.

Fram tills nyligen skötte jag mina bankärenden felfritt och verifierade min identitet med min personliga bankdosa och kod. Att banken över en natt klipper den linan utan en individuell prövning är ett grovt brott mot proportionalitetsprincipen. Det är en modern form av rättslig våldtäkt där de svagaste grupperna i samhället görs helt rättslösa.

Bankerna gömmer sig slentrianmässigt bakom Penningtvättslagen. Det är en lag skriven för att stoppa terrorfinansiering och internationell organiserad brottslighet, men som i praktiken används som en sköld för att sparka på dem som redan ligger ner. Bankerna gör en rent cynisk och ekonomisk kalkyl: de är livrädda för de böter Finansinspektionen kan utdöma om de missar en skum transaktion, men de vet att det är hel riskfritt att göra en utsatt människa medellös. Det kostar ingenting. Detta agerande bryter grovt mot andan i Betaltjänstlagen och EU:s Betalkontodirektiv, som slår fast att varje medborgare har en ovillkorlig rätt till ett betalkonto med grundläggande funktioner. EU:s betalkontodirektiv säger uttryckligen att boendeform eller socioekonomisk status aldrig får användas som diskrimineringsgrund. Både allmänna reklamationsnämnden och Finansinspektionen har krävt att bankerna måste tillgripa mindre ingripande riskreducerande åtgärder – så som begränsade uttag över disk för nödvändiga levnadskostnader – innan de tar till total frysning.

Vi lever i ett land där vi stolt pratar om mänskliga rättigheter och digitalisering. Men när de digitala systemen byggs utan säkerhetsventiler blir tekniken ett verktyg för förtryck. Att tvingas leta mat i soptunnor, bli kriminell eller vara utlämnad till människors godtyckliga vilja för sin överlevnad är inte värdigt en rättsstat.

Jag vägrar att bara tyst gå vidare. Jag har anmält detta till Polisen, Finansinspektionen och Justitieombudsmannen. Stoppa de automatiska frysningarna av existensminimum och ge oss en mänsklig väg ut ur det digitala utanförskapet.

Alexander Thun

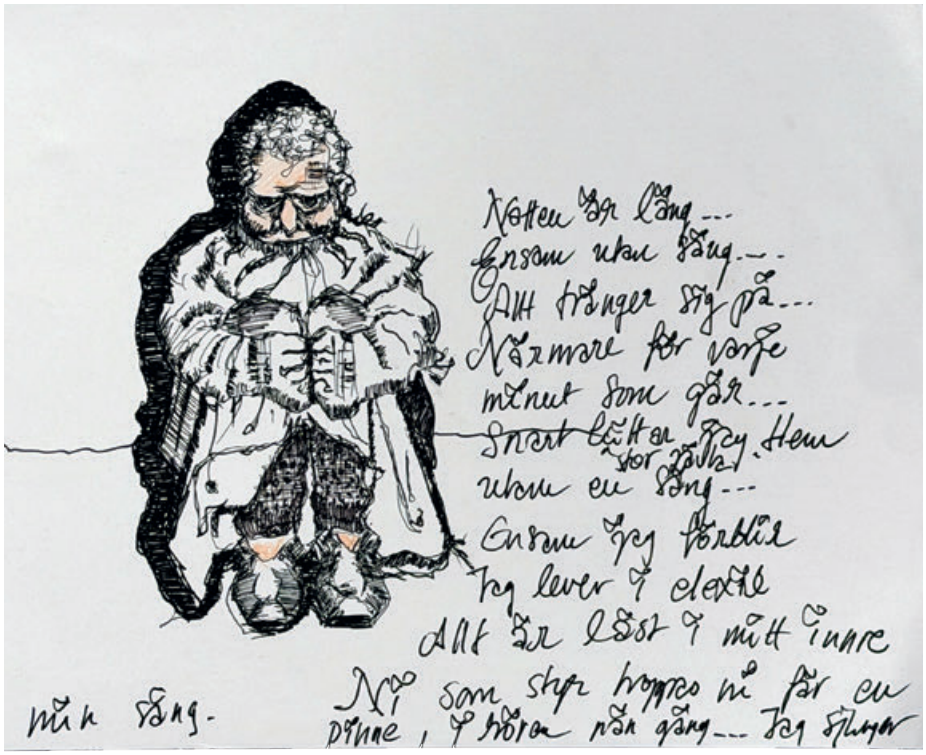

Illustration av **Victoria Sjölund**

DET KOMMER LÖSA SIG

Alltmer, märker jag, att jag själv inte orkar reagera på samtida nyheter. För det är ju i princip varje dag att ”ryssen kommer inte och tar dig” - för att de har oss redan i bästa fällan här uppe i hörnet i ”snälla” Norden.

Nog med låtsaspolitik.

Hösten nalkas och är här… Jag ser fram emot dess melankoli/mörker, mysighet och förväntan att ”inte” vara på topp som en kollektiv halsduk, även för oss som egentligen har den för oss ”varma metadon-filten” att vila med lite. Orkar inget annat än att hålla käft vid djupare diskussioner, försöka begränsa min vänskapskrets ännu mer. Det kanske blir en speciell julklapp till mig själv i år. Vi får se. Ni som möter mig i jobbet får se. Det kommer lösa sig.

Elina

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM
@situationsthlm

ANNARS SES VI I SÖMNEN

Jag önskar jag såg
hur vi skulle nå dit.
Vet ej om du vill,
fuck - vi vet ej ett skit.
Men jag känner och ser dina ögon
som tindrar,
jag borde vara tyst,
säkert tusen saker hindrar.

Men önskar vi slapp
massa skit för att mötas.
Det finns tid än för kärlek
men väldigt mycket har slösats.
Ibland är jag feg, vill
ha smärtfritt och enkelt
men jag tuggar med avbitaren
tills vi brutit ner stängslet.
Ibland är jag också
en lättfotad slampa.
Bara ta han i hand man,
välj plats, när och lampa?

Även om längtan är
imaginär, äkta eller dröm
så trivs jag just där.
Så tack för den spegel du är
i min dimma, ett skimmer av
kärlek du får mig att förnimma.
Jag önskar att livet var lätt
som i drömmen, kanske
drömmen blir verklig,
annars ses vi i sömnen.

405

T-SHIRT MIX FRÅN GATAN

Linkin Park band
Bruce Springsteen
Nothing
Korn
The Beatles
Radiohead
BTS
The Rolling Stones

LO

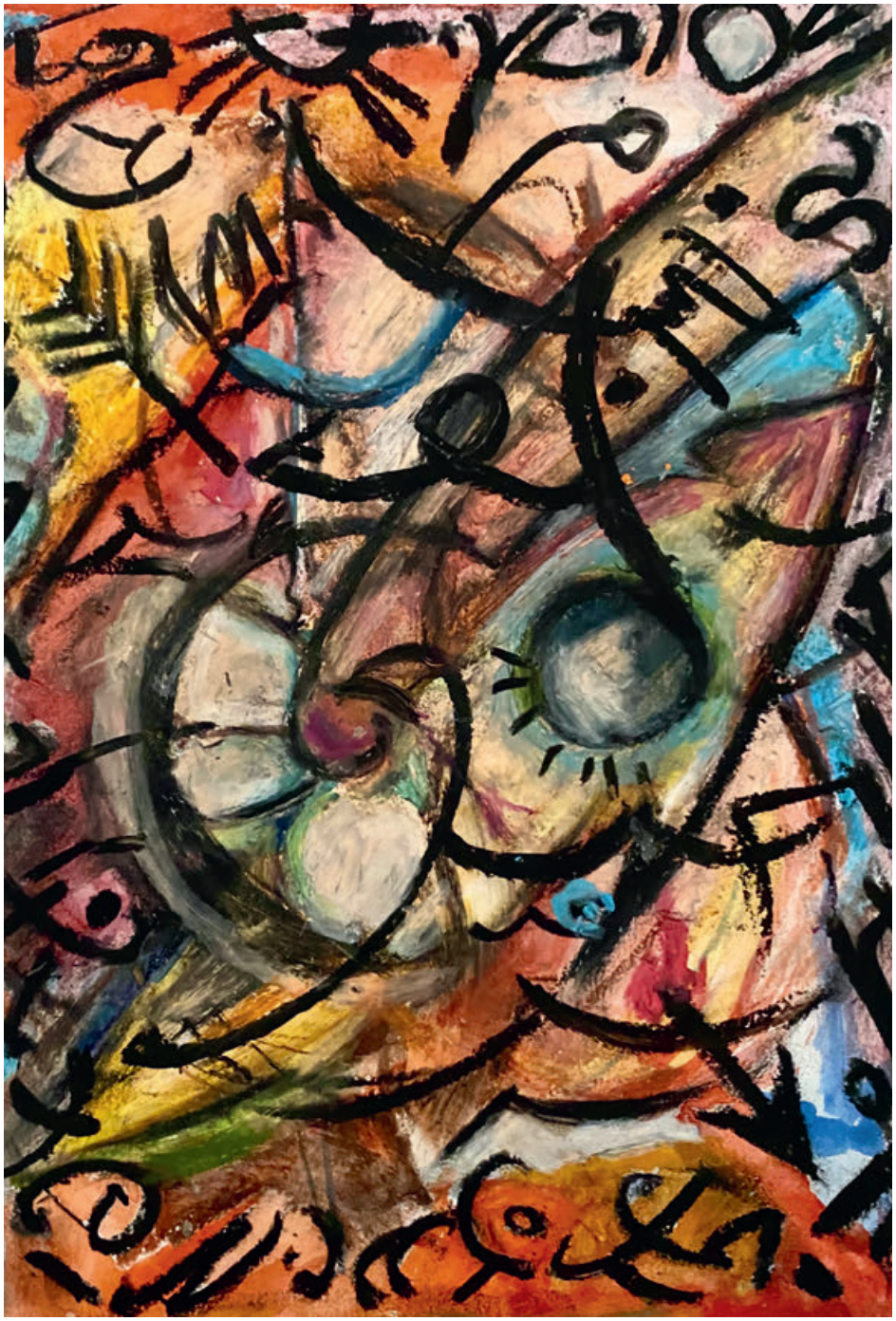

Illustration av **Henrik Landvik**

ÅRSTIDERNA

Sommaren är snart slut, ett stort bevis är då jag såg en ensam fotboll som låg smutsig i gruset. Det lär nog dröja innan jag får se dom spela igen. Det är långt till våren, först ska hösten och flingor falla då vintern är här. Sen när snön smält bort igen då kommer ju våren sen.

Då börjar barnen komma ut mera och visa sig igen. Att dom börjar vara ute och spela fotboll och leka, det blir liksom lite mera liv då man ser barnen genom sitt fönster. En del är i lekparken, en del spelar fotboll och basket men det dröjer ungefär ett år till innan dom är här, sen blir det liv och rörelse utanför där jag bor. Då blir det dags för dom att snöra på sig ett par fotbollsskor.

Lena Freij

STAFFAN JOHANSSON

PÅ ANDRA SIDAN LÅTARNA

Text **Ulf Stolt** Foto **Johan Bergmark**

Ett stycke bortom skrivkrampen väntade de tio låtarna på skivan *Längtan till våren*. För **Lars Winnerbäck** är låtskrivandet hans sätt att göra sig förstådd för omvärlden. I trettio år har han givit ut skivor. När han sjunger låtarna han skrivit genom åren ser han bilden av en man som växer upp.

På turné

Lars Winnerbäck och bandet har vissa fastlagda rutiner när de turnerar. De äter alltid en gemensam middag på restaurang tidigt på kvällen, sedan åker de tillsammans till spelstället.

I logen finns Skattkistan – ett svart roadcase innehållande ett soundsystem och ett litet barskåp. Alla har bidragit till låtlistan som spelas i logen med 20-30 låtar var, regeln är att man inte får upprepa artister.

Innan de går upp på scenen samlas de och sjunger Perssons Pack-låten "Tusen dagar härifrån" tillsammans. Lars Winnerbäck sjunger då med full kraft för att känna efter hur hans röst mår inför kvällen.

Marieberg, sydvästra Kungsholmen, i det som numera benämns som tidningskvarteren.

Tidigare var detta en del av Dagens Nyheters tryckeri, numera är det två stora replokaler i rummen några korridorsvängar och låsta ståldörrar in från ingången på baksidan av DN-skrapan.

Lars Winnerbäck och bandet repeterar i den ena lokalen, vägg i vägg håller ljusteknikerna på med sina förberedelser inför kommande höstturnén – bilder på LED-skärmar ska synkas till låtar och klick, ljus ska sättas. Repetitionerna har pågått en vecka nu, de ska vara i de här lokalerna i ytterligare två veckor, sista veckan flyttar de till Subtropia i Botkyrka för en veckas samlad produktionsrepetition med hela scenbygget på plats innan de åker till Linköping för turnépremiär på ett utsålt Saab Arena 23 oktober.

Det är ungefär ett år sedan bandet senast spelade tillsammans, då som husband i På Spåret i tre avsnitt och sedan en kväll med Klubb Nypon – med ett antal inbjudna gäster på scenen – i Linköping i samband med utdelningen av det tionde Nyponet, Lars Winnerbäcks Stiftelses pris på 100 000 kronor till personer som berikar Linköpings kulturliv.

I december ska priset delas ut igen. Och Klubb Nypon återuppstå, är tanken. Men Lars Winnerbäck ligger lite efter i planeringen, det börjar bli dags nu att ringa runt och kolla upp gäster. Men han har haft tankarna på annat senaste tiden – nyligen släppta skivan *Längtan till Våren* och kommande höstturnén.

Lars Winnerbäck och de båda gitarristerna Carl Ekerstam och Staffan Johansson, samt Sandra Widman som sjunger kör, står bredvid varandra vända mot basisten Jerker Odelholm, trummisen Jonna Löfgren och Mikaela Hansson på keyboards som står på ett förhöjt podium utmed långväggen.

"Allt sitter i huvudet, inga fusklappar, ingen prompter, ingenting."

Bredvid Lars Winnerbäck ett gitarrställ med två elektriska och tre akustiska gitarrer. Bakom honom ett pingisbord med två hexagonformade racketar och en boll.

Han och bandet byter några ord efter varje låt. Om spelandet. Arrangemangsdetaljer. Kanske något rörande tekniken.

Med sig till repetitionen i dag har han ett grönt A4:a-papper med två kolumner med arton låtar i vardera kolumnen. Det är de 36 låtar de ska repa in. Turnéledare Krille Stråth – "han har varit med sedan 1999, aldrig turnerat utan honom" – klipper remsor av papperet, låt för låt.

– Vi bränner ju inte av alla trettiosex i ett svep utan ett litet sjok i taget, jag brukar maila en kort lista kvällen innan så bandet vet att de här gör vi i morrn. Vissa låtar behöver vi spela igenom en gång, vissa fem gånger.

Dagen före var första gången de spelat sig igenom alla låtarna på listan. Nu handlar det om att nöta, se vilka som passar efter varandra tempomässigt, gå igenom lite övergångar.

– Men jag jobbar inte så mycket med övergångar för jag vill kunna hålla låtlistan spontan och öppen. Vi ska nästan kunna dra en lapp ur en hatt.

Vilket de ska göra kommande dags repetition. Då ska Lars Winnerbäck faktiskt ta med sig en hatt, i vilken de klippta remsorna ska placeras – ett sätt att testa att låtarna verkligen sitter i ryggmärgen.

– Jag känner ofta att det inte är spelandet jag går och är nervös för. Sen är det mycket teknik och själva exponeringen så klart, utsattheten på ett sätt, det är ju lite nervigt i sig. Men låtarna ska vi kunna.

Lars Winnerbäck sjunger med full kraft på repetitionen. Och han har inget notställ med texter på som stöd för minnet.

– Nej. Allt sitter i huvudet, inga fusklappar, ingen prompter, ingenting. Jag tänker att det är en del av grejen också – det där ska sitta i huvudet så länge det bara går, annars är man helt beroende av en massa hjälpmedel, och då försvinner den där spontaniteten. Och då har man satt sig fast i ett system.

För det är en del text att komma ihåg, många av hans låtar är synnerligen ordrika, en låt som "Söndermarken" har tolv verser med nio strofer i varje vers.

– Men det är också bildrikt för mig. Jag har ju väldigt tydliga bilder av vad låtarna handlar om. ▶▶▶

– Det har blivit mitt sätt att sätta texten, att va närvarande i den, veta hur den ser ut i mitt huvud. Det måste jag få in. Så jag måste va väldigt närvarande. Det är också väldigt skönt, för då släpper man en hel del annat.

Är det en del av kicken att stå på scenen?

– Ja, det tror jag. Att va helt i låten och förmedla den så som den var tänkt att förmedlas.

– Jag ser ju också en bild av mig själv som träder fram i det där, av ett liv i alla fall. Olika saker jag fokuserat på under åren. Ibland har jag varit inne i mitt eget mående, ibland handlar det om politik, om Sverige i stort, kärleksrelationer, uppbrott – allt möjligt som hör livet till.

Hans sångröst befinner sig fortfarande i ungefär samma register som den alltid gjort.

– Höjden håller jag faktiskt bättre nu, den har nog ökat i register ytterligare än gått tillbaka. Jag har aldrig legat så högt, kommit så högt.

Han har sällan haft några större röstproblem, körsången under åren i musikklassen på mellanstadiet satte sina spår – han andas när han sjunger och omedvetet tar i mer med magen än med halsen.

– Jag tar i allt jag kan på repen för att värma upp rösten. Jag är inte så orolig om jag blir hes, det gör inget om det blir lite skrovligt. Det är värst för rösten första veckan, sen blir det bara bättre och bättre. Jag sjunger rösten i form på repen.

Enda uppsjungningen innan spelningarna sker i logen precis innan de ska gå upp på scenen, då hela bandet rutinmässigt samlas och sjunger Persons Pack-låten ”Tusen dagar härifrån”.

– Då är jag på mitt absoluta max, då får jag testa hur rösten ligger till just den dan.

Förr tyckte han att det var oerhört påfrestande att stå på scenen, upplevde ren scenskräck. För det drog i väg och blev stora scener ganska fort.

– Jag kände inte att jag kunde axla det riktigt, kände att jag var en klubbartist som inte bett om att få stå på stora scener – kul att det kommer folk, men den storleken kände jag inte att jag kunde axla.

På vilket sätt kände du att du inte räckte till?

– Jag tänkte då att jag inte är nån arenaartist. Det vände lite 2013 när jag hade en liten kris med det.

Han skulle ut på en stor ishallsturné och kände att ”fan, jag är ju inte Kent och jag är ju inte Håkan” – tyckte han saknade det kraftfulla och snyggt visuella som Kent hade, och är ingen publikdompterande showman som Håkan Hellström.

– Vi står ju bara och spelar rockmusik på enklast möjliga sätt, egentligen. Så gick det in i huvudet på mig att det är ju ändå det vi gör. Och om många vill se det så ska väl det räcka. Och nu jobbar vi också mycket med det visuella.

– Jag känner att jag är tillräcklig nu. Och då är det otroligt mycket roligare att gå upp på scenen. Det känns fantastiskt att kunna tycka att Globen känns helt okej att spela på.

Några veckor innan intervjun har Lars Winnerbäck bjudit in till lyssning av skivan *Längtan till våren* på biograf Capitol. Det är mingel, han och skivans producent Johannes Runemark intervjuas av kulturjournalist Jan Gradvall, sedan framförs låtarna i en film från studion La Fabrique i Saint Remy de Provence där skivan spelades in i våras.

I låten ”Där tågen rullar in” finns en textrad: ”Och det är kallt och mörkt och ensamt där sångerna bor”.

– Ja, och det blir värre och värre med åren. Så blandas det med olust och då blir det inte kul och då blir det ännu svårare och sen går veckorna och månaderna, ”fan, fortfarande ingenting…”.

För det handlar om att finna en ny ingång, en väg in till låtskrivandet han inte tagit innan. Och det är där skrivkrampen kommer in.

– Jag vill ju hitta det där sättet att beskriva det på som blir direkt och man fattar på en gång. Det är svårt, då ska man ha lite tur och ha det några gånger. Då kommer man på en låt där det finns en form som är lätt att skriva i, som ”Söndermarken” en gång i tiden – den började med den där himlen, sen bara det fortsatte för det slutade aldrig komma associationer.

– ”Tror jag hittar hem” är en annan sån låt, jag har det där omkvädet och kan slänga in nästan vad som helst som hänt i livet. Det blir bilder. Men att komma dit är att traggla och traggla.

Lars Winnerbäcks beprövade skrivmetod att åka bort några dagar till en europeisk stad och ta in på hotell med en gitarr – han reste till både Dusseldorf och Prag – föll inte ut som den brukar.

”Jag känner att jag är tillräcklig nu. Och då är det otroligt mycket roligare att gå upp på scenen.”

– I Prag skrev jag i alla fall ”Hälsningar” – inte riktigt som den är nu, men en början. Det var det enda jag kom hem med, en massa idéer, men inget jag tyckte jag kunde fortsätta jobba med. Det var inte bra, fick ingen feeling för det.

Han åt middag med sin manager Anders Larsson och de beslutade sig för att skrota den grundplan de hade – skivinspelning på våren, skivsläpp och turné på hösten – och i stället boka av studion i Provence. Det hela fick skjutas på framtiden. Sångerna väntas in.

Dagen efter var han ensam i lägenheten i Stockholm.

– Då skrev jag ”Dagen””, det bara rasslade till när jag kom på formen, det där med substantiv i bestämd form hela vägen – ”Vi ska till Skansen med bussen och båten, går ut genom porten…”.

Låt: *Tror jag hittar hem*

– Det var några bakgrunder på keyboards nu som saknades, de som ska spelas andra gången. Annars close to perfect, nu känner jag igen mig. Kan vara en öppningslåt.

Han skrev låten nästan klar, gick ut och åt med sin son på kvällen, de gick hem, sonen gick och la sig, han skrev klart låten. Dagen efter kom en ny låt, han skrev nästan klart den också. Sedan åkte han hem till Oslo och det bara fortsatte, på några veckor skrev han klart fem låtar.

Så han ringde till sin manager, de hittade – inte utan ett visst pusslande – nya datum för inspelning i studion i Provence. Och Lars Winnerbäck hörde av sig till Johannes Runemark och frågade om han ville producera.

– Då kände jag mig superinspirerad och skrev två låtar till, sen tog det lite stopp igen. Men då kände jag att vi har sju låtar nu, det ska till tre-fyra låtar till. Och jag hade skrivit klart ”Hälsningar”. Den kändes som en stark låt på skivan.

– Sen när det verkligen började närma sig åkte jag till Hamburg och skrev ”50 år i Västerås” och ”Trettio dagar har april” och jag tror jag skrev ”Tills vi gnistrar igen” där också. Under fem dagar, typ.

Han skriver låtarna på datorn. Om han upplever att det finns risk att han ska glömma bort melodin spelar han in en enkel demo med sång och gitarr på telefonen.

Sina första melodier sjöng Lars Winnerbäck rakt in i bandspelaren hemma i radhuset i Vidingsjö i Linköping, nynnade dem, ibland hjälpte hans pappa till att ta ut ackorden och visade honom. Senare började han och vännen Staffan (Palmberg, de bildade senare bandet Snoddas, red. anm.) göra melodier tillsammans.

– Melodier var verkligen centralt för oss båda, göra stämmor, undermelodier, leka fram det. ▶▶▶

SUNDBERGS GITARRER

Sundbergs gitarrer

Samtliga gitarrister i bandet, samt även körsångerskan Sandra Widman, har var sin akustisk gitarr från gitarrbyggaren David Sundberg.

Sedan han fångade Lars Winnerbäck utanför sin dåvarande gitarrverkstad på Renstiernas gata 2004 och bad honom komma in och ”känna lite på några av dem”, har Lars Winnerbäck spelat på hans akustiska gitarrer.

I dag äger han ”fler än tolv, jag vet inte säkert”, plus en irländsk bozouki. Och en baryton-gitarr.

”Det är nästan lite så att jag håller mig från att göra melodier, jag väntar med det tills jag har lite textidéer.”

Hur gör man en melodi?

– Jag vill att melodierna ska va enkla, inte så konstruerade, de ska flyta på. Och blir det till samma fyra ackord som jag alltid använder, så blir det så.

– Det är ju lite halvmagiskt det där. Jag brukar inte tycka att det är så svårt. Det är nästan lite så att jag håller mig från att göra melodier, jag väntar med det tills jag har lite textidéer.

Han spelar inte så mycket hemma, ”men jag sitter och plinkar lite ibland och kanske kommer på nåt”. De melodierna sjunger eller nynnar han in i telefonen, där han har ett antal melodifragment liggande, i väntan på texter.

Låt: *Vem som helst blues*
– Asbra. Och fint med den här nya dynamiken – inga ben i den fisken.

Lars Winnerbäck har alltid känt sig som en mer textbaserad artist, egentligen redan innan han var skivartist. Men absolut sedan skivan *Söndermarken* kom 2003.

– Jag förstod där att jag hittade nåt som var väldigt mitt, jag skrev utan rim eller nån supertydlig form och det är tolv verser. Men också på ett sätt som var oromantiskt om Sverige, kanske inte ett försök att va Springsteen riktigt, utan mera gå in i de där korridorerna med de brandgula stolarna, hur det faktiskt var det jag såg omkring mig.

Som kanske mera handlade om var han inte skulle fokusera blicken.

– Ja. Att jag kunde lita på mig själv lite mer, jag fick lite självförtroende i att om jag var trogen mig själv och vad jag ser omkring mig så stämmer det ofta ganska bra överens med hur andra ser på saker också.

Inför inspelningen av *Längtan till våren* rullade en långtradare från Stockholm med utrustning ner till Sydfrankrike. För att det är enklare att ta med sina egna grejer – instrument, keyboards, trummor, förstärkare – som man vet hur de låter. Sedan hade de tio dagar effektiv inspelningstid i studion.

– Vi käkar frukost, sen ses vi i studion. Det fina med att va borta och hela gänget är på plats är att ingen behöver gå hem. Får vi feeling kan vi sitta hela kvällen, vilket man orkar göra de första dagarna.

Första halvan av tiden spelade de in grunderna till två låtar per dag, under andra halvan gjordes pålägg och de fixade till och la till detaljer. Vilket gav Lars Winnerbäck möjligheten att se sig om i Provence per cykel. Trummisen Jonna Löfgren har suttit i soffan intill under vårt samtal, nu tittar hon lätt road upp och frågar: ”Ja Lars, hur gick det med dina cykelturer?”.

Lars Winnerbäck ler lite.

– Jag blev hämtad ibland, kedjan hoppade och så där. Jag är inte direkt en cykeltekniker. Jag ringde och fick beskriva omgivningen, stod vid nån sjö: ”Det är vatten på ena sidan och buskar och träd, och jag ser berg en bit bort…”.

Lunch. Flera av bandmedlemmarna efterfrågar en pålitlig rating av en buffé på en närliggande kinarestaurang.

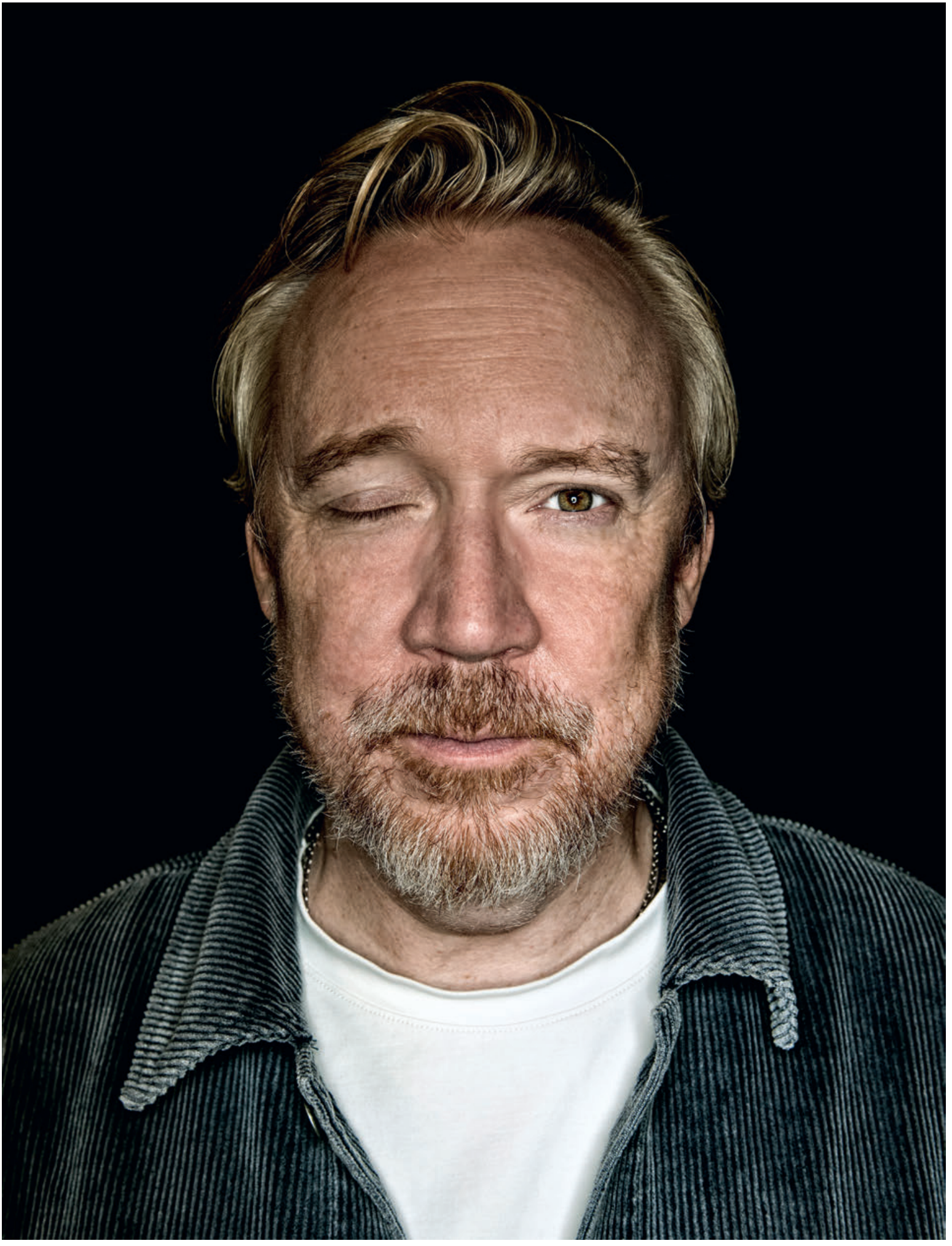
Låt: *Snö och marschaller*
– Den här sitter ju inte i ryggraden direkt, varken text och ackord för min del. Men det är ju en låt vi kanske inte spelar varje kväll.

Efter lunchen blir det en improviserad samling runt bordet och de 36 gröna remsorna med låttitlar som Lars Winnerbäck lagt ut framför sig.

– Kanske inte två gamla låtar efter varandra…

Synpunkter framförs. Kan man köra ”Elden” som andralåt? Det var tydligen ett förslag under gårdagens bandmiddag som verkade som en bra idé. Då. Och ska bandpresentationen ligga som den brukar i ”Elden”, eller ska den komma i någon annan låt?

Efter några resonerande vändor och viss sortering med de gröna remsorna går alla bort till sina instrument och platser och klicket – med Lars Winnerbäcks röst som räknar in – hörs i lurarna och ”Kom ihåg mig då” slår igång. ▶▶▶

De senaste sju åren, sedan Lars Winnerbäck och hans norska hustru, skådespelaren Agnes Kittelsen fick dottern Edith, har han bott i Oslo.

– Vi bor ganska centralt. Oslo är ju mycket mindre än Stockholm, vi går till Karl Johan på tio minuter. Vi lever med en bonusson på tjugo och en dotter som är sju som ska till skolan med matsäck. Och en katt.

– Min fru har det superintensivt ibland, i perioder lugnt. Och jag har mina intensiva perioder, men vi vet det långt i förväg. Så vanliga rutiner skaffar vi aldrig helt, alla veckor och månader får vi ta lite som dom kommer.

Han definierar sig fortfarande som en stockholmare från Linköping.

– Jag kommer inte att definiera mig som en norrman, möjligen som en svensk i Oslo. Men det har absolut sina fördelar att bo i Oslo, ibland skönt att befinna sig lite off. Och det är en väldigt fin stad på många sätt – det finns mycket bra ställen, mörkbruna gamla pubar som blivit kvar. Mycket som är likt, så klart, men när man bor där är det olikheterna man ser, mer och mer ju längre man bor där.

Som det här med luncherna – att de bara äter mackor. Och frukt. På morgnarna lagar han nistepakke till dottern och tar med till skolan.

– Sen fortsätter det där livet ut, det äter mackor och frukt till lunch. Jag är expert på att packa det nu. Och ibland står jag och svär över varför de inte har vanliga potatisbullar som vi hade som skolmat.

Han ser även en rättvise- och jämlikhetsaspekt i skolmaten.

– När folk kommer med olika matsäckar är det upplagt för en massa avundsjuka, alla får inte lika mycket och det blir ojämlikt och så. Så den där svenska skolmaten är en väldigt bra grej.

Och han tycker också att det vore rimligare om det sköts till mer resurser och skolan vore läxfri.

– Det är ju också en ojämlikhet i det att folk, både föräldrar och barn, har olika möjligheter hemma. Och att också värdesätta fritiden, unga ska inte ha skolan hängande över sig hela tiden.

Låt: *Kring Katarina k:a*

– En stämd gitarr här hade ju varit fint… Snyggt med nya körerna. Och det sjungs i tur och ordning Katarina genom mörkret, livet, mörkret, mörkret..

För han minns sin egen skolgång – mellanstadiet i Linköpings första musikklasser på Sörgårdsskolan i Skäggetorp i ett gentrifieringsförsök, högstadiet på Skäggetorpsskolan. I gymnasiet valde han social estetisk linje med tillvalet bild, en tvåårig skit-samma-linje.

– Det var bara en massa skoltrötta punkare där, mycket tuppkammar. Men väldigt roligt socialt, mycket fika.

Efter det vislinjen på folkhögskola i Kungälv. När han kom tillbaka till Linköping, efter en tids arbetslöshet efter vislinjen, fick han en egen lägenhet, jobbade några dagar i veckan på en liten reklambyrå och spelade på studentnationer och pizzerior.

En kompis han då spelade med kom in på Musikhögskolan och lyckades hyra en stor lägenhet på 96 kvadrat i

Gitarrist Carl Ekerstam och Lars Winnerbäck under en av de två matcher de spelade under repetitionsdagen. De vann varsin gång. Pingisbordet med de två hexagonformade racketarna ska med på turnén och riggas upp i backstageområdet varje kväll.

”Det var bara en massa skoltrötta punkare där, mycket tuppkammar.”

Fruängen i andra hand av en kantor. Han hade dock inte råd med hyran ensam utan behövde någon att bo med.

Innan dess hade Lars Winnerbäck inte haft en tanke på att flytta till Stockholm.

– Jag var inte så målmedveten. När jag tänkte på framtiden då så tänkte jag att jag har ingen utbildning eller så, jag tänkte att jag kanske kunde steka hamburgare i nån kiosk och sen spela på helgerna.

Dåligt musikaliskt självförtroende?

– Det var ingen brist på självförtroende, men det var abstrakt att tänka att jag på riktigt kunde bli rockstjärna. Lusten fanns att fortsätta med musik, men det var inte viktigt att det var på nån hög nivå egentligen. Hög nivå för mig då var att spela på Skylten i Linköping.

– Jag kunde inte se sånt jag inte kände till, det var så vi spelat med bandet Snoddas, och som jag spelat själv. En nationell publik var inget jag tänkt.

Dagens repdag är avslutad. Musikerna droppar av en och en och teknikerna släcker ner sina mixerbord. Närmare tjugo låtar har spelats. Vi stannar kvar i den ena soffan och fortsätter prata om musiken och låtarna, om vad låtskrivandet på djupet betyder för honom, om varför de alltjämt fortsätter att skrivas, trots motståndet de bjuder.

Vad det handlar om är att det är Lars Winnerbäcks sätt att kommunicera med omvärlden, berätta om vad han ser och vem han är. Att göra sig förstådd.

– Ett sätt att få sagt det där jag inte lyckades få sagt i stunden, eller lyckades formulera i en diskussion eller ett samtal. Det är ett sätt att vara efterklok, och kanske få kompensera lite för när jag inte riktigt lyckats få fram det jag ville få sagt.

Låt: *50 år i Västerås*

– Jag känner inget för den här. Jag älskar den på skivan, men den bara lunkar på här, liksom. Kanske ska ta upp den några bpm, den går i hundratolv nu, kanske till hundrasexton?

Han tänker på det mer och mer nu när han står och sjunger de här låtarna från olika tider i livet, omfattande en trettioårig skivkarriär.

– Jag är väldigt lycklig över att jag har ett sätt att uttrycka mig på, som är så pass personligt och viktigt, för mig viktiga ämnen. Jag har väl inte alltid känt mig så bekväm i alla sociala sammanhang eller fått sagt precis det där jag ville säga i rätt stund. Men jag har det här. ■

Lars Winnerbäck

■ Bor: **I Oslo, har lägenhet på Södermalm i Stockholm.**

Gör: **Musiker, låtskrivare. Målar också, mest akvarell och teckning, en del akryl. Illustrerade barnboken *Stig tittar ut* 2011. Gillar att spela pingis.**

Aktuell: **Med sitt femtonde album *Längtan till våren* och en stor höstturné med premiär i Linköping 23 oktober. Spelar på en utsåld Avicii Arena 21 november.**

TACKSAM FÖR DET JAG HAR

Jag är så tacksam att jag lever, med tanke på hur jag har levt och hur världen ser ut i dag med krig, sjukdomar och så vidare.

Jag var på Danderyds sjukhus häromveckan och fick min högra fot opererad. Allt gick jättebra och jag är tacksam för att jag faktiskt lever i Sverige och har tillgång till både doktor och ett bra sjukhus.

Det är nästan som att bo på hotell. Man får en meny och kan välja mellan olika rätter och efterrätter som dessutom smakar förträffligt gott. Det är underbar service och de kommer till ditt rum även mitt i natten om behov finns.

Jag måste också dela med mig av min jättefina nyhet, som jag kämpat för länge och också tagit på stort allvar.

De kom ifrån Stockholmshem och gjorde en besiktning av min försökslägenhet. Jag var väl lite nervös, men besiktningskvinnan var snäll och berättade direkt att besiktningen var utan anmärkning. Jag kunde nu vänta mig att skriva kontrakt i början på nästa vecka. Hade jag haft några fyrverkerier så skulle jag ha använt dem.

Jag är så glad och jag vet att det är mina vuxna barn också.

Jag vill återigen tacka er läsare för att ni stöttar mig i min kamp för ett bättre liv. Ni hjälper ju mig genom att köpa tidningen, men också genom att ni ger mig så fin bekräftelse.

Ditte

Illustration av **LO**

DENNA TRAKT

Onda ord och lögner har lämnat denna trakt,
försvann med kvalet och dess ömkligt patetiska pakt
pengar, girighet och mänsklig makt.
Vänd dig bort och se när solen skiner på de sina,
som med lite lycka gläds och som nöjer sig
att finnas på plats, där vänskapen tar sats.

LO

AVSTÄNGT VATTEN

Vinden viner och sjuttiotalsdängor från en restaurang
i närheten blandas med småbåtshamnens ljud av skavande båtar.
Master och vajrar som slår, en rytm utan regel,
stilla gung, vilar otvunget, vaggas livmoderlikt.
Hundöronen i böckerna blir otaliga i den dästa värmen.
Hjärnan går på lågvarv, arbetar sakta, sakta.
Det är torrt.
Blommorna hos de döda dör av oregelbunden
nederbörd och avstängt vatten.
Lavendel är en tålig växt, drar till sig insekter.
Tankarna mal, jag får satsa på lavendel till nästa år.
Jag har varit vid havet sedan jag var barn.

LO

DÅLIG HÅLLNING

Många ord men dålig hållning
inte det, nej!
Noll förvåning,
noll ambition och ingen Zen.
Fuck you to, det är dags att gå hem,
vakna upp, gör allt igen,
andra ord sen vinglar hem.
Kuken står och den vill knulla,
inte jag dock, inte Sarah, Ulla,
lagt allt på is, men jag kan skridskor.
Hittar hem, vart än jag bor,
väger, mäter, ifrågasätter
tvekar inte, jag vet bättre.
Tror på Gud och
vassa sågar, honungsmjölk
när du än vågar,
inte avig, mjuk och vass
superbäst men även kass.
Flyger sakta fram mot slutet
i den kraft som finns utgjutet.
Önskar, hoppas, ber och ler,
fast bara själv, när ingen ser.

405

BILLIGASTE AVGÅNG

Västerås.
Stenkaklat rum och eko av
arabiska fötter,
klackar som nöts,
stora familjer
speglar en längtan efter sammanhang
efter liv.
Det skymmer och lamporna
bländar på perrongen sent,
tidpunkten är given,
billigaste avgång
en timme till stan.
Lämnar den utlästa boken
på bänken till nästa man
att slå ihjäl varat med.
Ytterligare tid passerat,
ett klipp i vardagen.

LO

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM
@situationsthlm

BÄR
SITUATION
STHLM
MED DIG
KÖP T-SHIRT
OCH TYGKASSE
SITUATIONSTHLM.SE/BUTIKEN
SITUATION
STHLM
SITUATION
SCANNA QR-KODEN
SÅ KOMMER DU
DIREKT IN I BUTIKEN

Text **Gerd Eriksson**
Foto **Magnus Sandberg**

ISKALLT OCH STENHÅRT

Stenarna i granit kommer från Skottland, vattnet från Sundbybergs kommunala ledningsnät och spelarna från norra och södra Stockholm. Curlinghallen byggdes 1974 och är känd för att ha landets bästa is.

CCM

Inget utanför Sundbybergs curlinghall signalerar om att det är en plats där både världsmästare och OS-medaljörer tränar.

Den ser ut som en nedlagd butik i glesbygd.

Men en trappa ner är det ljust och välkomnande, lådorna för lånehjälmar luktar nytt trä och de vita isarna med färgglada bon ger hallen lyster. Det är fyra banor, bana A ligger längst bort med stora fönster mot Lötsjön.

Den här tisdagskvällen kommer elitspelarna halv åtta. Nu är klockan bara strax efter sex och på bana D är ett par från Hässelby i full gång med sina stenar. De är nybörjare.

– Jag hade spanat på curling hemifrån soffan under flera OS, till slut tänkte jag att det var dags att testa sporten själv. Det finns en tjusning i kombinationen av att vara på is och få till en snygg balans, säger Christer Gudris-Norén.

Hans fru Daila Gudre-Norén provade på curling under en Tjejernas kväll i våras. Nu är båda medlemmar i Sundbybergs curlingklubb. Han kan bli lite trött i högerlåret efter ett träningspass, hon är dansare och smidig som en panter. Däremot kan de känna av gnuggandet med kvastar lite i axlarna.

Känner ni er som syskonen Wranå när ni är på isen?

– Haha, inte direkt. Men det är kul att träna på samma plats som världsmästare och OS-medaljörer. Under en klubbkväll visade de upp sina OS-medaljer. Så jag har i alla fall fått känna på en, säger Daila Gudre-Norén.

Daila Gudre-Norén och Christer Gudris-Norén åker till Sundbyberg en gång i veckan för att träna curling.

Hon berättar att man får prova på curling tre gånger gratis innan man bestämmer sig för att bli medlem.

På dagtid är ofta företag och arbetsplatser i hallen för att stärka samarbete och teamkänsla mellan kollegorna. Kvällarna är vikta för medlemmar i Sundbybergs Curlingklubb och Amatörföreningens Curlingklubb.

– Vår hall är känd för att ha is med bra curl, så att stenen inte går spikrakt. Att vi har så bra curl på våra banor beror på vår ismakare Robin Ahlberg, säger Johan Solberg, ordförande i Sundbybergs Curlingklubb.

Therese Westman är den som svarar när man ringer till hallen.

Hon jobbar med bokningar och uthyrning. Hon tog också VM-silver i mixed dubbel i våras i Geneve tillsammans med Robin Ahlberg, ismakaren i hallen. Så förutom att tävla på landslagsnivå tillsammans sköter de också

hallen och är även ett par privat.

– I hallen är det alltid sex grader och precis vid isen minus fyra. Isen påverkas av om det är regnigt ute eller om det är väldigt torr luft. Men Robin får den att bli som ny inför varje träning, säger Therese Westman.

Isen görs på avjoniserat vatten.

En anläggning i hallen filtrerar det kommunala ledningsvattnet från mineraler och salter, då blir det enklare att frysa och ger en bättre yta. Men en curlingis ska inte vara slät som skridskois, då skulle friktionen bli så hög att det knappt skulle gå att få över stenen till andra sidan. Och tittar man noga på isen i hallen ser den nästan lite småbubblig ut.

– Det är för att Robin pebblar banorna med avjoniserat vatten, sprutar små droppar på isen. Sen kapar han topparna på dem med Ice King-maskinen. Det minskar friktionen mellan stenen och dropparna, säger Therese Westman.

När banorna ska startas upp för säsongen flödar Robin Ahlberg ut vattnet med en slang från långsida till långsida så jämnt som möjligt på betongplattan som är grunden. Ungefär 2, 5 millimeter vattenhöjd åt gången. Isen behöver sen frysa minst en timme mellan varje flödnig.

Låneskorna har ett speciellt gummi som ger grepp med båda sulorna på isen. Sedan sätter man en glidsula på den ena. Proffsen har egna skor där ena sulan glider, den andra greppar. Högerhänta glider med vänster fot och vänsterhänta med höger fot.

”DET TAR TOTALT EN VECKA ATT FÅ FÄRDIG ISEN INNAN SÄSONGSSTARTEN.”

– Det tar totalt en vecka att få färdig isen innan säsongsstarten, säger Therese Westman.

Hon började med curling redan när hon var åtta år, hennes mamma heter Anette Norberg, OS-medaljör i Turin 2006.

Innan man ska ut på banorna i hallen går man på en vit klistermatta som fångar upp gruskorn, damm och annat skräp under skorna. Minsta lilla flisa eller korn kan få en sten att ändra riktning.

Från början låg curlingbanorna i Sundbyberg under bar himmel. 1974 beslutade kommunen att bygga tak och väggar över banorna. I dag finns två curlinghallar i Stockholm, den andra ligger i Danderyd.

– ”Snyggt Johan”, tjoar gänget som spelar i rullstol på bana A. Johan Grimberg har satt en viktig sten i en match i mixed dubbel. Rullarna, så kallas de som spelar curling ▶▶▶

Ann-Charlotte Nylén skickar iväg stenen med sin stick. Hon började med curling efter pandemin och har sin sambo med som assistent då och då på isen.

STENKOLL PÅ CURLING

- **De flesta curlingstenar är tillverkade av granit från ön Aisla Craig i Skottland. Graniten Blue Hone används till underdelen av stenen eftersom den är mer resistent mot fukt och sprickbildning.**
- **Resten av stenen består av Common Green som är en granit som ger rätt studs i kontakten med andra curlingstenar.**
- **Inklusive handtag och bultar får en curlingsten väga högst 19,96 kilo och lägst 17,24 kilo.**
- **Banans längd är 45 meter och boet har en radie på 1,83 meter.**
- **Hogglinje – röd linje tvärs över banan tio meter från boets framkant. Stenen måste släppas innan linjen och vara över den för att vara i spel.**

i rullstol, använder sticks, en lång pinne, när de skjutsar i väg stenarna.

– Den ger en mycket bättre balans än om vi ska hänga över rullstolen när vi skjutsar iväg stenarna. Sticken får vara max 2,40 meter långa, säger Johan Grimberg.

Anna Sved har tejpat sin stick med svart och rosa tejp. Inte bara för att den ska se snygg ut utan också för att tejpslingorna är en hjälp för ett visst grepp eller en viss position i förhållande till rullstolen.

Rullarna är medlemmar i den andra föreningen som huserar i hallen, Amatörföreningens Curlingklubb. Även den en förening som plockat fina medaljer. Ronny Persson, till exempel, tog brons i rullstolscurling i Paralympics i våras, med landslagskamrater från andra delar av landet.

Johan Grimberg kollar på klockan han har runt halsen och skriker 12,5 till lagkamraten Anna Sved. Han tar tid så att Anna vet om stenen fått rätt fart när hon skjutsat i väg den.

Det andra mixed dubbel-paret på isen är Ann-Charlotte Nylén och Stefan Wegeborn. Han spelade rullstolsbasket en gång i tiden,

Bygget av curlinghallen, i ena änden av Sundbybergs IP, började våren 1974 och var klart i oktober samma år. Den byggdes över de gamla utomusbanorna.

när han lade av med den ville han hitta en annan sport.

– Curling är kul för att det också är en lagsport. Vi är en grupp på åtta-nio stycken som tävlar i lag om två. Alla spelar med alla, och vi vet både motståndarens svagheter och styrkor. Han började med curling redan 2014, de andra började efter pandemin.

Det står 1-1 i matcher och det är 20 minuter kvar innan eliten kommer för att träna. Rullarna bestämmer sig snabbt för att köra en tredje och avgörande match. Det klonkar och tjongar när stenarna möts på isen.

Johan Grimberg lägger en avgörande sten som skjuter bort motståndarlagets stenar och stannar mitt i boet. Hans lagkamrat Anna Sved sträcker armarna i luften.

– Vi rullare sopar inte, då det blir det ganska kallt att vara en och en halv timme på isen. Efter en match är man också trött i armarna och skallen, säger Johan Grimberg.

Ibland kör rullarna mixed med stående spelare, då får de sina stenar sopade.

– Oj, vad bra mina stenar går då, säger Anna Sved och skrattar.

Rullarna on ice. Ann-Charlotte Nylén, Johan Grimberg, Stefan Wegeborn och Anna Sved ses i curlinghallen på tisdagkvällar.

”VI RULLARE SOPAR INTE, SÅ DET BLIR DET GANSKA KALLT ATT VARA EN OCH EN HALV TIMME PÅ ISEN.”

Sundbybergs kommun har satsat på att göra hallen mer tillgänglig. Den har fått ramper, fler nödutgångar och en bättre hiss.

Oavsett om man är nybörjare, rullare eller OS-hjälte använder man samma stenar i hallen. Det ligger åtta gula och åtta blå stenar vid varje bana. Gula och blå cirklar på isen i banans ände visar var de ska vara parkerade när man spelat klart.

Ena långsidans vägg i hallen är full av eleganta standarer med namn på dem i klubbarna som tagit fina medaljer.

– Det ska upp två till för OS-medaljerna som Lag Hasselborg och Wranå tog i Italien, säger Johan Solberg, ordförande i Sundbyberg curling.

Klockan har hunnit bli halv åtta och både rullarna och paret från Hässelby har lämnat isen.

In i hallen kommer ett lag med yngre män som vann SM förra året. Trots att det bara är sex grader varmt i hallen tränar flera av dem i t-shirts. ■

Forskning. Polisens narkotikakontroller har ökat genom åren. Väntade effekter har uteblivit.

I SVERIGE ANMÄLDES över 125 000 narkotikabrott 2025. Det gör Sverige unikt. Inget land i Europa kommer i närheten, sett till befolkningsmängden.

– Vi är oerhört aktiva på det här området. Svensk polis är i särklass, om tävlingen handlar om att registrera narkotikabrott. Det handlar framför allt om ingripanden mot personer som använder narkotika, säger Albin Stenström, forskare vid Stockholms universitet.

Varför sticker Sverige ut?

– Vi har kriminaliserat bruket och ingriper mot det i väldigt stor utsträckning. Innehav och eget bruk står för nittio procent av de anmälda narkotikabrotten. Norge låg också på de här nivåerna förut, men där straffas inte längre personer som har ett skadligt bruk eller beroende, i stället erbjuds de vård. De anmälda narkotikabrotten i Norge har sjunkit som en sten.

Enligt Albin Stenström säger Sveriges höga siffror mer om polisens arbete än om hur många som faktiskt använder narkotika.

I avhandlingen Narkotikapolisen har han studerat polisens arbete mot narkotika 1993-2020. När fängelse infördes i straffskalan 1993 fick polisen möjlighet att använda kroppsbesiktning och urin- och blodprov vid misstanke om narkotikabruk.

Avhandlingen visar hur polisen inte enbart genomförde politiken, utan även bidrog till att forma den.

– Rikspolisstyrelsen var väldigt aktiv att få till stånd straffskärpningen för eget bruk. Det var inget de bara fick i knät.

Arbetet riktades alltmer mot själva konsumtionen och arbetet flyttades från att vara ett specialistområde till att omfatta i princip hela polisorganisationen, framför allt poliser i yttre tjänst.

Argumenten handlade bland annat om att avskräcka ungdomar från att börja med narkotika, samt att få människor till vård.

Har det haft effekt på de områdena?

– Nej, det kan man inte se. Den som hävdar att kriminaliseringen av narkotikabruk eller att polisens arbete skulle ha nån större påverkan på ungdomars bruk, den har lite uppförsbacke.

Inte heller går det att se att polisingripanden lett till vård.

– För gruppen som kallas ”bötesimmun” blir det märkligt. De har inte möjlighet att betala böterna och vårdspåret blev det ju inget av. Jag beskriver polisens arbete mot den här gruppen som det ständiga meningslösa ingripandet.

Trots att effekterna uteblev fortsatte kontrollen att växa.

– Under många år blir anmälningarna ett centralt mått på polisens effektivitet. Styrningen

”Det ständiga meningslösa ingripandet.”

ISTOCKPHOTO

har fokuserat på vad polisen gör, snarare än vad man uppnår.

Narkotikakontrollen har också alltmer motiverats som ett sätt att komma åt annan brottslighet.

– I dag är ett av de viktigaste argumenten att störa kriminella nätverk och samla underrättelser. Narkotikakontrollen har fått en förnyad legitimitet när den knyts till kampen mot de kriminella nätverken. Men den träffar betydligt bredare än gängen som gemene man ser framför sig.

Avhandling visar att samma personer återkommer gång på gång i kontrollerna. Det spelar roll vem du är, men också var du befinner dig.

– Kontrollen är diskriminerande utifrån utlandsbakgrund. Det finns också en klassaspekt: i mer fattiga områden är det betydligt större risk att stoppas, kontrolleras och lagföras än för personer som tar kokain på en fest i ett välbärgat villaområde.

Sedan 2020 har kontrollmöjligheterna utökats ytterligare, bland annat är försök till ringa narkotikabrott nu kriminellt, såsom att beställa narkotika via posten.

– Sedan 2020 har drygt var femte fällande dom i tingsrätt gällt ringa narkotikabrott som huvudbrott. Det tar oerhörda resurser.

Albin Stenström pekar också på andra kostnader: stigmatisering, tvångsmedel, att en anteckning i belastningsregistret kan påverka människors livschanser. Han avslutar avhandlingen med att vi bör ställa oss frågan: Om nyttan ska vägas mot kostnader: hur mycket narkotikakontroll är lagom?

Situation Sthlm har sökt polismyndigheten för en intervju om deras narkotikaarbete, men de har avböjt.■

”Det är förnedrande att bli kollad på stan”

Föreningen för Human Ruspolitik Sverige, en brukarförening, ser baksidorna av polisens narkotikakontroller.

– Det är förnedrande att bli kollad på stan och att de känner genom kläderna. Jag vet personer som fått lämna urinprov bakom en buske. Många blir kollade gång på gång. En som de tog på stan, tog de igen fyra dagar senare, säger ordförande Robert Sanderö.

Robert Sanderö

Han påpekar att för personer med långvarigt narkotikabruk samlas böterna på hög.

– Jag tvivlar på att polisen bidragit till att nån slutat med droger och jag har aldrig hört att de hjälpt nån vidare till vård.

Han lyfter ett annat exempel. Om en sextonåring åker dit för att röka cannabis påverkar det framtidschanserna, såsom att få jobb.

Men kan det vara ett sätt att komma åt gängkriminella?

– Det är bra om polisen går på de stora, men att gå på brukare på stan tror jag inte ger nåt. Jag har fått frågan: ”vem har du köpt av?”. Då svarar man bara: ”nån på stan”. Men det kan säkert finnas ungdomar som blir rädda och berättar.

Hur önska du att polisen arbetade?

– Börja med kriminaliseringen av eget bruk - ta bort den. Det är en sjukdom. Vi önskar att det vore mer som i Norge. Där kan polisen erbjuda att skjutsa en till en vårdmottagning. Det har fått personer in i behandling.

DREAMSTIME

Samverkan för hemlösa på Centralstationen

I över tre år har Stockholms stad, Region Stockholm, Jernhusen och Capio Vård för hemlösa samverkat för att ge stöd och vård till hemlösa och utsatta människor på Centralstationen och Cityterminalen. Under Hemlöshetsveckan, den 7-8 oktober, fanns alla parter på plats.

– Vi var där samtidigt för att visa vikten av samverkan för vår målgrupp. Ibland kan man få höra: varför gör ni inget? Men det görs mycket. Det pågår ett arbete varje dag, året om, säger Klara Essemyr, enhetschef på Capio Vård för hemlösa Pelarbacken.

En utmaning för dem är att nå fram till människor som tappat tilliten till myndigheter.

– Det är ett långsiktigt arbete. Vissa har varit på Centralen i många år. De har redan fallit genom systemet. Det kan vara svårt att motivera till kontakt.

Samtidigt är vårdbehovet stort.

– Många är väldigt sjuka. De kan ha bensår, de far illa i sina sjukdomar och det är mycket psykisk ohälsa. Jag upplever att den psykiska ohälsan ökat.

Det här var första gången alla aktörer samlades på det här sättet.

– Vi jobbar redan tätt ihop på fältet och har strategimöten, men att stå där tillsammans gav oss också idéer att arbeta vidare med.

Fritidsgård för samhällsplacerade

Knas-gården är en fritidsgård för ungdomar mellan 13 och 18 år som bor på jourhem, familjehem eller HVB-hem. Varannan onsdagskväll håller den öppet i Älvsjö, med bland annat kreativa aktiviteter, sport, workshops eller bara häng.

Ungdomarna är själva med och påverkar vad som händer på Knas-gården.

Även ungdomsledarna har erfarenhet av att vara samhällsplacerade. Anmälan görs till Knas hemma, som driver fritidsgården.

87 278

besök hade Ny Gemenskaps caféer i Stockholm och verksamheten i Västberga gård ifjol. I en enkät lyfter gäster i social utsatthet fram det som viktiga platser för gemenskap, mat och innehåll i vardagen.

12

procent av föräldrar till barn med psykisk ohälsa anser att barnet fått tillräcklig vård och stöd. 6 procent uppger att insatserna samordnats.

ORD FRÅN GATAN

”Vi fick i alla fall inte stryk den gången. De vart väl så jävla glada att vi kom hem.”

Situation Sthlms säljare Tommy Erlholt om en av gångerna han som 7-8-åring rymde hemifrån med sin bror. Han medverkade med texter i de två första Med egna ord-böckerna. Tommy Erlholt avled tidigare i höstas.

HALLÅ

Lägesrapport från en säljare

JOHAN OLSSON

Joakim Persson skriver en bok när han inte säljer Situation Sthlm.

”Tidningen säljer sig själv”

Joakim Persson i Västerås har bara sålt Situation Sthlm vid Ica Maxi i Erikslund i några veckor.

Hur fick du veta om Situation Sthlm?

– Via en kompis. Jag har ju vetat om att tidningen funnits längre, några år kanske, men inte tänkt på att jag kan sälja den. Men han sa att det funkade bra och tyckte jag skulle prova.

Hur har det gått?

Jättebra. Inga konstigheter, alla är jätteglada – ”Situation Sthlm, äntligen är ni tillbaka här i stan, vi har inte sett er på länge”. Alla som köper känner till tidningen, jag väntar tills de kommer fram till mig.

Vad gjorde du tidigare.

– Ingenting. Jag håller på och skriver en bok, sitter och pular med den. Det är en självbiografi. Jag har skrivit ett par hundra sidor, jag skriver för hand i kollegieblock, det är sju stycken nu tror jag. Jag har skrivit på den några år nu. Jag blev inlåst på LVM i början av min nyktra tid, då hade man inte så mycket att göra mer än läsa eller skriva.

– Det går upp och ner, jag skriver ibland, sen ingenting på några veckor, det beror på vad man har för känsla i kroppen.

ULF STOLT

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

”Tack för ditt tålamod med att vänta på swishen. Det var som du sa alldeles för många appar att leta bland.”

”Kul att se dig men tråkigt att höra om nätterna, fattar att det kan bli kallt den här tiden. Jag hoppas du får till det för natten.”

”Jag ber om ursäkt om jag hade lite bråttom men jag hade en tid att passa.”

”Jag tycker att har man råd att gå på Bolaget så har man råd med en tidning.”

”Du var den trevligaste personen jag pratat med på länge.”

Alla svar förmedlas till respektive säljare.

Säljaren Johannes tackar för köpen den här månaden och ser fram emot nästa månads försäljning.

Svenska kyrkan

Minns den *som levde*

Tänd ett ljus och minns glädje, vanliga tisdagar och skogsutflykter. Tänd ett ljus och minns, men inte bara den som dog. Minns den som levde.

svenskakyrkan.se/allhelgona

Företagsprenumeration

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på den här sidan? Kontakta oss:

HERMAN SUNDGREN
Tel: 08-545 953 94
Mejl: herman@situationsthlm.se

OSCARS TEATERN
RIVAL
Stockholmshem
YTTEC
SLIPAR LAGAR BETONGGOLV
Playground
Parkman
Det personliga parkeringsbolaget
STOKAB
Trona
Patentrådgivning AB
Plockmatic Group
SAHRA
Svalner Atlas Advisors
Trophi
perido
SANDART
Svenska kyrkan
Bromma församling
TURLOCKS MÅLERI
playground music
SBAB!
Svenska kyrkan
GUSTAVSBERG-INGARÖ
upsales
precio fishbone
seko
SERVICE- OCH KOMMUNIKATIONSFACKET
Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING
Tysk-Svenska Handelskammaren
Deutsch-Schwedische Handelskammer
preem
SESAMY
Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING
Vasakronan
Development
SIRIUS POINT
SVENSKT NÄRINGSLIV
vesterlins
PROJEKTSTABEN
Sjukhusläkarna
FÖR UNDERSTÖDSFONDEN SAMT WENNERSTRÖMS DONATIONSFOND
VVAB
Vintervikens Installation AB
PROLEGIA
Skarpnäcks Gården
H-huset
Swegon
Visible Works
pryme
GLOBAL
SKÅVSJÖHOLM
HOTELL & KONFERENS
Sympa
VårOmtanke
Propeller Trim
SERVICE & FÖRSÄLJNING
SK
SJÖKVIST & KONRADSSON RÖRINSTALLATIONER AB
SYSTEM BOLAGET
RAMBØLL
Sorundahallarna
söder tandläkarna
Värmex
SKB
Stockholms Kooperativa BOSTADSFÖRENING
Spoon
Tapwell
WALLENSTAM
RAMIRENT
STAGEFRIGHT
STAGEHANDS & MEDICS
T&Pm
WALLFAST
RETURPACK
Stockholms Bulkhamn
TL BYGG
WENANDERS

JOHN SCARISBRICK

ELSA SOMMARSTRÖM

”Jag var en av de sämsta i musikklassen”

Efter att ha blivit uppmärksammad internationellt är River aktuell med debutalbumet *A dying source*.

MUSIK Elsa Sommarström debuterade under artistnamnet River 2021, men det är först nu som hon känner att hon kommit till rätta i sitt sound. Under året har hon släppt en handfull singlar från sitt debutalbum ”A dying source” som släpps i november.

– Det känns helt fenomenalt. Jag är nöjd med det vi har gjort och därför känner jag inte att jag behöver att andra säger att det är bra. Det är klart jag bryr mig om vad andra tycker, men det är en skön känsla, så har jag inte känt innan.

Intresset för musiken har alltid varit med Elsa Sommarström, men hon var länge tveksam till att själv ställa sig på scenen.

– Jag började sjunga och spela gitarr tidigt, men var ganska blyg och gjorde det helst när ingen var hemma. I högstadiet gick jag i en musikklass men jag vill nog påstå att jag var en av de sämsta i klassen.

När hon var sjutton år gick hennes pappa bort, det blev en vändpunkt. För att hitta sitt kall reste hon runt i världen och testade på livet som gatumusikant i Australien och musikalartist i Mexiko. Men så långt hemifrån blev ensamheten stor och hon fastnade i ett missbruk.

– Jag fick positiv respons på min musik och insåg att jag ville satsa på det. Men det var också tufft för jag hade en ätstörning och hade vänt mig till alkohol och droger. Det kändes som att jag tappat kontrollen över mig själv och mina val.

RÄDDNINGEN BLEV gemenskapen hon hittade i Anonyma Alkoholister i Mexiko, men hon insåg snart att hon behövde återvända hem. Hon fick kontakt med en manager och flyttade till Stockholm, då föddes hennes alter ego River.

– Jag tog mitt artistnamn för att jag ville klippa med Elsa som var så himla rädd och nervös. Jag kan tänka mig att många som är missbrukare behöver få utlopp för nånting som man har inom sig, som man inte vet var man ska lägga nånstans. Musiken har verkligen blivit det jag lever för.

Men även om alter egot var befriande till en början för att komma över sina inre spärrar, blev det senare begränsande, musiken blev svalt mottagen. Men när Elsa Sommarström nu släpper sitt första album har hon djupdykt i sina egna känslor, vilket gjort att låtarna slagit an hos en betydligt större publik. Inför skivan har hon också blivit signad i USA.

– Vi har jobbat med albumet i så många år. Under tiden har jag verkligen hittat mig själv. Jag har gjort slut med personan och tanken att jag ska bli en helt annan person. Titeln är symbolisk för min resa och den pånyttfödelse som jag gått igenom, att det är en del av mig som har fått dö under skapandeprocessen.

EMMA THIMGREN

I utställningen och boken ***De Osedda*** finns elva svartvita porträtt och berättelser av människor som levt eller lever i utanförskap. De flesta har många år i hemlöshet bakom sig. *De Osedda* är skapad av fotografen Stéphane Blandeau, som under drygt ett år fotat och intervjuat personerna. Utställningen visas 19-25 november på Galleri Diva. Boken släpps i samband med vernissagen.

ANDRE HUSTOFT NESHEIM

Populärkulturella fenomen som tema

Temakvällar har blivit en allt större del av klubben Debasers utbud. Framöver hyllas både "Twilight" och Taylor Swift.

KLUBB De senaste åren har Debaser i Hornstull anordnat allt fler temakvällar som kretsar kring populärkulturella fenomen.

– Såna här kvällar är inte så vanliga i Stockholm. Målet är att samla folk och ge dem en plats att fira sitt intresse, säger Marta Hernández, bokare på Debaser.

Det hela började med Nostalgiklubben, ett återkommande koncept där musik från 00-talet är i fokus, som fortfarande är deras mest populära event. Det är en era som går igen när Stephenie Meyers böcker hyllas på "Twilight Rave" på Halloween 31 oktober.

Under den kommande månaden står kvällar tillägnat emoscenen, Disneymusik och Taylor Swift på schemat. Enligt Marta Hernández är en majoritet av besökarna på deras event kvinnor i tjugoårsåldern. Konceptet "Ready for it?" som riktar sig till Taylor Swifts fans fyller dessutom fem år i november.

– Det organiserar vi en gång per år, så det är oftast större produktioner. Olika personer uppträder, det sjungs karaoke och vi lottar ut saker. Eventet är väldigt interaktivt och fansen brukar vara riktigt taggade.

EMMA THIMGREN

Klas Bas stärker sin aktieportfölj

MUSIK **På websidan beskriver Klas Bas sin musik som rå punk, inte jazz. Och att de är ett band vars medlemmar alltid dragit upp volymen för mycket. På bilden på hemsidan är de sju personer i det som kallas grunduppsättningen. På pressbilderna till kommande skivan *Aktiebolaget Klas Bas* är de tre.**

De tio låtarna på skivan låter ungefär som om bob hund och Docenterna mötts vid hundgården i Anders F. Rönnbloms bostadsområde och lyckats avla en egen korsning. Detta sagt i absolut positiv mening.

MATHIAS SÖDERBERG

Estetiken och soundet spretar in i den samtida poesiscenen och i flera än en av bandmedlemmarnas telefonbok finns garanterat numret till någon i Civil Polis.

ULF STOLT

35

studentlägenheter i Lucidor på Skomakargatan 24 i Gamla stan öppnar 2 november. På krogen Fimmelstången som låg i huset blev skalden Lasse Lucidor dödad i ett bråk 1674.

Människor först. Event sedan.

Bakom varje lyckat event finns människor. Människor som möts, samarbetar, inspireras och skapar förändring tillsammans. Det är därför vi på Visible Works älskar det vi gör och är stolta över att stötta Situation Stockholm.

Visible Works

TRE KORTA

PRESSBILD

BOK

***Ha en nice dag*, Mikael Yvesand**

Med ett helt eget bildspråk och modet att låta till synes innehållslösa dagar bidra med handlingen, och ett alldeles underbart persongalleri. Väl värd sin Augustnominering.

VIAPLAY

TV

Född ond?

Kriminaldokumentär om fem av landets mest uppmärksammade mordfall. Vad som format gärningsmännen, deras tankar och motiv. På Viaplay och TV3.

PRESSBILD

FILM

Jävla Karlar

Andrev Waldens hyllade roman om Andrev som under sju år på 80-talet får lika många nya pappor – när en pojke får leva med konsekvenserna av de vuxnas kaotiska värld. Premiär 8 november.

PRIVAT

Videobutiken är tillbaka

Fysiska medier har gjort comeback senaste åren, en efterfrågan som nystartade filmbutiken Stock Home Video vill möta.

MEDIA Format som vhs, blu-ray och dvd är nu mer populära än de varit på länge, en tendens som visat sig såväl globalt som i Sverige. Några som glatt sig åt utvecklingen är Gabrielle de Bourg, Rebecka Winter och Isabella Morgonro som öppnade butiken Stock Home Video på Karlbergsvägen i Vasastan i somras.

– Gensvaret har varit väldigt bra, vi har många stammisar redan. Vi erbjuder ett kurerat utbud av filmer och en mötesplats för filmentusiaster av alla åldrar och för alla plånböcker, säger Gabrielle de Bourg, butiksansvarig.

Butiken har också mycket riktigt fått en varierad kundkrets. Men varför har de fysiska formaten blivit så populära igen?

– Det är ett sätt att få tag på film som du inte hittar nån annanstans. Om du äger filmen har du den dessutom kvar, medan en film på streaming kan plockas ner. Du behöver inte ha internetuppkoppling för att kolla och bildkvaliteten är oftast väldigt mycket bättre.

Stock Home Video har bara haft öppet i några månader, men har snart vuxit ur sin lokal.

– Det börjar redan kännas trångt, så vi tittar på om vi kan expandera butikens utrymme lite. Utöver det vill vi fortsätta hitta mer av vad vi ska erbjuda och vad folk vill ha.

EMMA THIMGREN

TIPS
från chefredaktör Ulf Stolt

Det brutna och det böjda

BOK Willy Vlautin är musiker, gitarrist och låtskrivare i The Delines, och författare till ett antal romaner, sju av dem finns på svenska, *Det brutna och det böjda* kom i somras.

I berättelsens centrum i *Det brutna och det böjda* befinner sig bröderna Russell och Curtis. Mamma Connie dansar på nattklubb, dricker Bloody Mary till frukost och bär ett gnagande dåligt samvete. Äldsta sonen Curtis är ostyrig som en Guns & Roses-demo, på väg in i kriminalitet. Russell är blyg och drömmande, ensam, nedstämd, och terroriseras av sin storebror och tyr sig till grannen Eddie som försöker få sin målerifirma att lira och livet att rulla undan.

Han blir en trygghet för Russel. Men det finns bara så många penslar att tvätta i slutet av en arbetsdag. Och nattklubbsdansen kräver sitt. Och spriten. Och kärleken.

Den ene brodern slår, den andre försöker ta sig undan. Och omkring dem det buckliga och skeva och kärva Amerika och dess orättvisa, förutsättningar och begränsningar.

ULF STOLT

Förra månadens krysslösning.

> *”Vi har en bredd av unika konstnärliga röster och perspektiv som både speglar vår samtid och utmanar hur vi ser på världen.”*
>
> **Beatrice Karlsson, programchef Stockholms internationella filmfestival. Som pågår 11-22 november och visar 130 premiärer från 60 länder. Lena Olin och John Turturro hedras.**

										HAR HAFT BÄTTRE TIDER	JOYCE CAROL	KORT FÖR MARY-LAND	BLOD-BANA	KARTELL
								SMAK-SÄTTARE / STYRS FRÅN QUITO						
								SATS				STÄR FÖR RYSS-LAND		
								VAR AV YNG-LINGA-ÄTT				BOKLIG ELIOT / MORAL-LÄRAN		
								UTROP		BILMÄRKE / DEN SLÅS MED TÅN				
KERA-MIK-GRUND	FÖRHÖJER YOGA-STUNDEN?		... STOP	ÖVER-RUMPLA	KRÄVER VÄTSKA / JÄRN-LADY		INTE HELT VIT MED WHITE / BOGARTS PACK				NORTH CARO-LINA		EN AV TJUGO	FUL OCH FÖRVRI-DEN
VILL OFTA ANSTÄLLD HA / PRYDA														
								FINJUSTE-RAR / KAN MAN HA LAGER I						
KAN NÖJE VARA					FORMAD						HAR VISSA STORT / TRÄGEN			
OFTA I TRÄSKOR			BLIR BRA MED SIG / RÖR SEENDET				DET TALADES I ROM							
TAR TAG I	RÖRIG RÄTT / HAR RYCKT IN				KAN MAN FÅ PÅ GRÄTT PAPPER / KARPFISK							VISA TÄNDER / HINDUISK GUD		
							BJÖRLINGS LÄGE / AGERAR VISA						I BIBELN MED GO-MORRA	
GER RÅG		GRIPS / DOGM				STÄLLE DÄR VÄGAR MÖTS / BYTER LÄSARE				SKIVA / EN DET GÅR FYRA KVARTER PÅ				
KASTAS UT FRÅN HUS				VÄRDADE / KURORT							VILLANDE I VISA / VISSNAR			DITT OCH DITT
					TAK-TÄCK-NING / SLÄR IRIS			GJORDE KOLAREN / MYTISKT VÄSEN						
NORSK VÄDER-TJÄNST			PÅ FJÄLL EFTER FALL									TRIVS I KUPAN		
SAM-SPRÅKAT						FJUTTA				FOT-BOLLS-LAG I ITALIEN				

©TanksportFoto:Getty Images

Lös, skicka in och vinn

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du nu, när du bläddrat ända hit, ska hämta en penna, lösa kors-ordet och skicka in det till oss.
Via vår intrikata slumpgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

De tre vinnarna belönas med var sitt exemplar av boken *Hemlös – Med egna ord* från 2025. Boken är en samling av säljarnas texter, tidigare publicerade i tidningen under vinjetten ”Med egna ord – säljarnas texter från gatan”.

Kryssvinnare #341:
Annette Saras-dotter, Eskilstuna

Iréne Nilsson, Sollentuna

Anders Ahlenius, Solna

Se förra månadens lösning på sidan 46.

Skicka in ifyllt kryss senast **24 november** till:

Situation Sthlm
Torkel Knutssonsgatan 37
118 49 Stockholm

Eller digitalt till:
red@situationsthlm.se

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: .....

Stockholmskrysset är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Krysset, en månadstidning för alla kryssintresserade.

KRYSSET

ISTOCKPHOTO

Bruce Springsteen and The E Street Band på ett inte helt utsålt Konserthuset.

November 1975. Språkvårdare, spritforskning och en chaufförsklubb.

ANTALET bostadsrättsföreningar i stan ökar. Sedan 1968 har det skapats 2 300 lägenheter i bostadsrättsföreningar, en tredjedel av dem med insatser på över 50 000 kronor.

Bruce Springsteen spelar på Konserthuset, hans första spelning i Stockholm. Det är inte utsålt.

En 18-årig man på Ekerö kör in i en container med en moped och förs svårt skadad till Karolinska sjukhuset, men avlider.

Det finns över 100 000 pensionärer i Stockholm.

En tolvårig pojke får tredje gradens brännskador sedan några äldre ungdomar tänt eld på hans byxor när han gick på en cykelväg i Salem.

2 500 personer står i kö för en kolonilott.

Kanslihuset ska anställa en språkvårdare för att göra kanslisvenskan i trycksaker och beslut mer begriplig för vanligt folk, enligt ett förslag av statsminister Olof Palme.

En hundägare från Spånga åtalas för djurplågeri. Han slängde ner fem levande schäfervalpar i en säck i sopnedkastet, efter att först ha försökt dränka dem i badkaret.

I Solna, Sundbyberg och Sigtuna ökar utflyttningen, i Sollentuna och Upplands Väsby har man däremot ett flyttningsöverskott.

VIN FÖR hundratusentals kronor har stulits från Vin och Spritcentralens lager i Årsta och sålts till krogar och illegala klubbar, via chaufförer och systembolagsbutiksföreståndare. Fem personer är häktade.

Stockholms Internationella Chaufförklubb är en exklusiv samling chaufförer som kör bland annat ambassadörer och direktionsledningar. 150 medlemmar. Ingen är kvinna.

Några av lagkamraterna i Hammarby räddar livet på Christer Sahlin när hans halspulsåder skärs upp av en skridsko under en match på Johanneshov.

Cornelis Vreeswijk inställer sig inte – ”jag befinner mig i Holland” – till rättegången för misshandel av författaren Arvid Rundberg i somras.

En kvinna i Tensta rånas i hemmet på 5 000 kronor av mannen som tidigare stod bakom henne på postkontoret när hon tog ut pengarna.

Ett unikt forskningsprojekt på Karolinska Institutet ska låta skolungdomar dricka sprit. Målet är att ta reda på hur alkohol påverkar ungdomar. Deltagarna i studien hämtas ur forskarnas bekantskapskrets.

662 000 stockholmare får tillbaka på skatten. Bland andra Björn Skifs som får en återbäring på 12 023 kronor.

Sätras obemannade T-banestation vandaliseras.

ULF STOLT

2020 **Skådespelaren Sven Wollter avlider. 1986 spelade han kriminalinspektör Bo Jarnebring i filmen *I lagens namn*, baserad på Leif GW Perssons roman *Samhällsbärarna*.**

1879 **August Strindbergs roman *Röda Rummet* publiceras. Bokens inledning med den beskrivna utsikten över stan från Mosebacke räknas som en av romanens höjdpunkter.**

Sven Wollter som kriminalinspektör Bo Jarnebring.

1979 **Berwaldhallen invigs, döpt efter tonsättaren och violinisten Franz Adolf Berwald. Två tredjedelar av byggnaden är nedsprängd i berget. Den kostade 58 miljoner att bygga.**

Ur arkivet: # 71, mars 2003

Den enda tidningsintervju **Lars Winnerbäck** gör inför släppet av sin sjunde skiva ***Söndermarken***. Som han skrev stora delar av på hotell Ottilia vid parken Söndermarken på Västerbro i Köpenhamn – bland annat låten ”Söndermarken” med ordet tandläkarväder.

Offentliga toaletter i stan låses klockan tio på kvällen, en riksdagspolitiker vill **förbjuda tiggeri**, tio filmer om inflyttade kvinnors förväntan och förhoppning på Stockholm och **narkotikan har fördubblats** på svenska fängelser. Kulturhuset startar **graffittiskola**, **Ann Jäderlund** släpper sin åttonde diktsamling, **Raines dagbok del 54**.

DETTA OM DETTA

Värt att veta om vad som helst

PRESSENS BILD

Drakfesten

Casanovas kalsonger och Onda ögat

När Drakfesten på Gärdet firade tioårsjubileum 1975 vann "Casanovas kalsonger" priset för bästa drake, strax före "Onda ögat". På kvällen hölls den traditionella Drakbalen med prisutdelning.

●

Konstfackselever startade med drakfester 1965. Under 70-talet fortsatte sedan drakfesterna. Vid jubileet 1975 deltog hundratals drakar och tusentals stockholmare såg på i solskenet, enligt boken *Affischerna 1967–1979*. Där berättas också om poeten Tien Lung, som strödde drakpoem för vinden.

●

Traditionen med drakfester levde vidare efter sjuttiotalet. Det har anordnats drakfester då och då sedan dess, men inte med samma genomslag och uppslutning som under sextio- och sjuttiotalet.

●

Det började flygas drake i Kina för mer än två tusen år sedan. De tidiga drakarna tillverkades av trä och kunde föreställa fåglar.

PÅ HÖRNET

En Stockholmare mitt i steget

NINNI EDSHOLT
I HÖRNET AV HANTVERKARGATAN/PARMMÄTARGATAN.

”Jag vet inte vad det är för ras”

Vad lyssnar du på?

– P3, Morgonpasset, de spelade precis en bra låt, Sam Fender och ”Seventeen Going Under”.

Vad heter din hund?

– Louie. Han är en gatuhund från Spanien, så jag vet inte vad det är för ras. Han hittades på gatan i Murcia, de tog in honom och la upp på Facebook, då såg jag honom. Jag har haft honom i sex år nu. Han var livrädd när han kom, men nu är han lugn och fin.

– Jag ska ner och borsta honom i Rålis. Det finns en hundpark där också.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Tack för att du tar hand om oss.

Du som är lärare, undersköterska eller brandman är värd en riktigt bra pension. Och även något fint att ha på väggen så länge.

Vi har låtit Stina Wirsén illustrera det roliga och viktiga jobb som görs varje dag, och tagit fram en serie affischer, bara för dig som jobbar inom kommun eller region.

För att gratis beställa en affisch, logga in på kpa.se eller skanna QR-koden. Då kan du också se din tjänstepension.

KPA

REAREAR EAREARE REAREAR EAREARE REA!

Åk mer för mindre när månadsbiljetten sänks med 50 %. Nu 530 kr för vuxna och 325 kr rabatterat. Köp i SL-appen.

Gäller from 1 juli och för månadsbiljetter aktiverade senast 1 december 2026. Erbjudandet kan förändras vid justerade politiska beslut om statligt stöd. Läs mer om vilka biljetter det gäller på sl.se/rea